

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 20.—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . „ 20.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V spravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15
za trikrat . . . „ 13
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 2) viz.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 viz.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Med našimi begunci na Moravskem.

Poroča dr. Josip Ličan, profesor bogoslovja iz Gorice.

Rad sem se odzval pozivu svojega nadpastirja ter se podal med goriške begunce na Moravskem. Po dolgi, zanimivi vožnji dospel sem čez Dunaj, kjer sem se oglašil pri osrednjem begunskem odboru, v Olomuc. Tu sem prejel od preč. generalnega vikarja dr. Wisnarja vse potrebne cerkvene pravice. Po očetovskem poljubu in blagoslovu me je zelo prijazno odslovil, voščoč mi obilo uspeha v novem delokrogu. Po dvednevni vožnji dospel sem iz Olomuca v Friedland ob Mori, v prijazen trg na sudetski planoti. Koj prve dni obiščem slovenske pribežnike, ki bivajo v Gross-Stohlu, v Irmsdorfu, Klein-Stohlu in v Nižji Moravi. Kako so bili veseli naši dobri Brici, po večini Števerjani in Fojanci, ki so začeli v tem tako nemškem kraju slovenski pozdrav in domačo besedo! Mnogi so bili do solz ginjeni, vse mi je hotelo poljubovat roko. Ko jim povem, da so me nadškof sem poslali, so se čuli le izrazi globoke hvalečnosti. Veliko so hoteli vedeti o Gorici in o svojih domovih. Povedal sem jim, kar sem vedel iz listov in iz zasebnih poročil. Koj sem jim naročil tudi »Slovenca«, ki jim ga cenjeno upravištvo brezplačno pošilja. Bodi mu tu izrečena za to najtoplejša zahvala! Obiskal sem potem po vrsti hrvatske begunce v Weigelsdorfu, v Brunneisenu in doma v Friedlandu. Ti so po večini iz Istrije, iz Kanfanara in Sv. Vincenta. Sami se imenujejo Slovence. V njih govoru je pač mnogo slovenske, pa tudi italijanske primesi. Povedali so mi, da se imajo »puno puno konžljati z mano«. Z raznimi strankami sem šel naprošen »predikat poli medika ali poli kapitana« itd.

Ubogi begunci! Imeli so si mnogo požaliti! Nad vse težko se jim zdi, da bivajo med čisto nemškim ljudstvom. Nikjer se ne morejo z ljudmi razumeti. Rad sem storil potrebne korake pri županstvu in glavarstvu. Tožili so radi ležišč, ponekod so imeli le slamo, in radi obleke in odeje. Mnogi so morali v svojih letnih oblekah bežati in zlasti begunci iz Brd. Vsled ukaza so morali ob izbruhu vojske vso svojo živino odpeljati, nekateri do Vipave, drugi celo do Ljubljane. Ko so se hoteli domov vrniti, jih je vojaška straža pri soškem mostu zavrnila. Sovražnik je že zasedel njihove domače vasi. Ni bilo torej prilike, da bi si česa vzeli s seboj.

Poleg zunanjih neprilic teže pa begunce notranje skrbi. Kaj se je zgodilo z njihovimi dragimi? Dan na dan so prihajali trumoma k meni, naj posredujem, da poizvedo, kje je njih mati, oče, sestra, brat, otroci? Kako mučne, žalostne prizore sem doživljal. Kjer smo kako sled opazili — pisali smo na levo in desno, obrnili smo se do naših listov, zlasti do naše posredovalnice v Ljubljani, ki nam je šla zelo na roko. Hvala ji!

Veliko posla so mi povzročili hrvatski begunci iz Istre, ki po večini ne znajo ne pisati ne čitati. Po sveti maši je bila pri meni cela procesija s pismi in dopisnicami, ki sem jih prebral in razložil. Nato je bilo treba odgovarjati na pisma, pošiljati denar, zlasti sinom vojakom itd. Ko sem bližje občeval z begunci iz Istre, spoznal sem njih zlato srce, a smililo se mi je ljudstvo, da je v kulturnem oziru tako zanemarjeno. Da, da, kje je iskati vzroka? To je sad iredente! Po vojski, upamo, dobi tudi to dobro ljudstvo svoje pravice v doslej tužni Istri.

Glede službe božje sem cel politični okraj Römerstadt razdelil na tri kraje ter odredil za vsak oddelk službo božjo po vrsti. Prvo nedeljo je bila v Friedlandu, drugo nedeljo v Gross-Stohlu, oziroma v Irmsdorfu, tretjo nedeljo v Brauneisenu. Kako sem bil vesel, ko se nam je posrečilo zbrati med begunci slovenski cerkveni zbor, kateremu je načeljeval gospod organist iz Števerjana. Marsikatero oko je bilo solzno, ko so zadonele sredi nemškega morja mile slovenske pesmi. Nad vse ginjaivo je bilo splošno sv. obhajilo v Gross-Stohlu in Irmsdorfu. Skoro vsi Slovenci

so pristopili k mizi Gospodovi. Spominjalo nas je blaženih misijonskih dni v naši domačiji. »Ah, to je bilo lepo,« tako smo slišali pohvalo iz nemških ust. Prav slovesno smo obhajali v Friedlandu cesarjev rojstni dan. Za begunce je bila posebna služba božja, pri kateri je asistiral domači gospod župnik in neki ondotni bogoslovec. Na koncu je zaorila po cerkvi iz navdušenih src cesarska pesem v slovenskem in hrvatskem jeziku.

V verskem oziru so prav čudne razmere v tem okraju. V malem trgu Friedlandu se opoldne oglašajo kar iz treh cerkva zvonovi.

Da pojasnim dejanske razmere beguncem, sem rad sprejel vabilo blagega tukajšnjega župnika g. Hořaka, ki je po rodu Čeh, a slušbuje na nemški fari, vabilo, naj kaj primerne govora na sestanku nemškega krščanskega izobraževalnega društva. Imel sem obilo poslušalcev. Govoril sem o deželi, ljudstvu in razmerah na Goriškem in v Istri. Marsikak predsodek sem spodbil, z uspehom sem bil zadovoljen.

Pri zvestih nemških vernikih sem našel marsikaj lepega in posnemanja vrednega. V njih hišah koj ob veži našel sem veliko sveto razpelo, radi pozdravljajo z lepim pozdravom »Hvaljen Jezus!« Ko gre duhovnik po cerkvi, se dvignejo vsi iz svojih sedežev. Med službo božjo molijo skupno sveti rožni venec, in sicer prav počasi in razločno. Ljudstvo je tu na sploh zelo delavno; na polju se poslužujejo po večini strojev. Stanovanja so lična in snažna. V hrani so zelo skromni, za večerjo jim zadostja čisto le kos kruha z sirom ali svežim maslom. Tudi v pijanci so zelo zmerni. Našim beguncem se je čudno zdelo, da niso pri kmetih dobili niti kozarca vina. Istrijanom se večkrat toži po teranu, našim Bricem pa po rebuli. Tukajšnji kmet je zelo stiskav, rajši se muči sam, kakor bi privoščil tuju pribojstvo.

Kraj sam je rodovit. Tu se pridelava mnogo ječmena, ovsa, krompirja. Sadnega drevja je pa sila malo. Tu pa tam poleg hiš se vidi kaka črešnja, hruška ali češnja. Črešnje so trgali začetkom avgusta, krompir zori šele sedaj. Veselilo me je videti na kmetih več čebelnjakov.

Podnebje je zelo mrzlo. Že sedaj tožijo begunci radi občutnega mraza zvečer in ponoči. Zima traja tu od oktobra do maja. Snega zapade nad 6 metrov. Po pravici se begunci zime bojijo. »Čemo pomrzniti ovdje,« tarnajo Istrijani. Vložili smo na pristojno mesto prošnjo, naj bi begunce premestili v bolj južne kraje — na Stajersko. Nestrpno čakajo vsi odgovora, a do danes ni nobene rešitve.

V okraju je več tovarn za poljedelske stroje, platno, čipke, laneno olje itd. Po tovarnah so poprej med delavstvom zelo gospodarili socialni demokratje, sedaj izgubljajo vedno bolj tla. Žal, da naši begunci ne morejo dobiti dela po tovarnah, za kar se zahteva precejšnje ročnosti. Vajeni so poljedelskemu delu, zlasti pri trtah in sadju, zato si žele v južne kraje, kjer bi si lahko kaj po strani zaslužili. Z 90 vin. podpore na dan pri sedanjih draginjah ni mogoče izhajati. Tudi drva si morajo kupovati in najemno plačevati od stanovanj. Poleg tega dolgo časa niso mogli dobiti ne turščine moke, ne krompirja. Sedaj je vsled posredovanja stvar boljša. Za danes dovolj. Omenim le, da sem dobil v dosedanem okraju naslednika, sam sem se pa podal v okraj Schönberg, kjer je nad 1800 beguncem. Ganiha me je hvaležnost beguncem dosedanega okraja. Ko so zvedeli za čas mojega odhoda, zbrali so se skoro vsi na kolodvoru ter mi priredili prirčno slovo. Pozdravljanja in stiskanja rok ni bilo ne konca ne kraja. Klic: »Bog z Vami i Marijal« mi je donel še dolgo v ušesih, a ostane neizbrisen v srcu!

V Gorici je mir.

(Izvirni dopis »Slovenca«.)

V Gorici, 1. sept. 1915.

V Gorici je sedaj mir. Kakor da bi sovražnik popolnoma opustil misel priti kdaj v mesto. Prešel je cel avgust in niti enega večjega napada ni poskusil ne na

Kalvariji, ne pri Grojni, ne nad Oslavjem, ne sploh na kak del goriškega območja. Prejšnji petek, 27. avgusta, zvečer ob devetih, je naskočil sicer naše postojanke ob pobočju Sabotina. Pa zagrmeli so od vseh strani naši topovi, zaropotale so naše strojne puške, od daleč so se videli nad glavami sovražnika bliski naših šrapnelov, kazali so se trenutni sviti ročnih granat, in čez 20 minut je bilo tiho kakor prej. Dan potem pa smo dobili novico, da so Lah na svoj poskus, stopiti v ožji stik z našimi vojaki, imeli 400 mož izgube. Ne, Lah ne pride nikdar čez Sočo v Gorico! Ima sicer s Števerjana krassen razgled na njo, toda prepričani smo, da bo tudi ta razgled kmalu izgubil.

Nekateri deli mesta so še vedno precej prazni, predvsem oni, ki se nagibajo proti zapadnim in južnim stranem k Soči. Tekališče Fr. Jos. od kavarne Korzo proti južnemu kolodvoru je zmirom skoraj popolnoma prazno, prav tako vse ulice, ki vodijo od njega proti zapadu. Tiri električnega tramvaja so zarjaveli oziroma leže že zakopani v pesku in kamenju. Dopisnik »Frankf. Ztg.« je sicer nedavno slišal v Gorici zvenkljanje konjskega tramvaja, a je s tem le pokazal, da mesta niti videl ni, kakor toliko drugih ne, ki so videli že sneg na Sv. Gori ali pa čuli zvonjenje »Ave Marije« zvečer po naših dolinah. Vojni dopisniki »svetovnih« listov so pri nas izgubili vso vero. Spoznali smo, da pišejo ali o rečeh, katerih niso ne videli ne slišali, ali da hodijo in povzdigujejo indirektno same sebe ali pa da pišejo iz gotove tendence.

Vegetacija je zelo močna. Kjer so bili travniki ali polja razrita po granatah, je že visoka trava ali sploh plevel luknje in jame prekril in zarasel. Ob sabotinskem pobočju n. pr. je bil po obstreljevanju laških granat ves svet rjav; zdelo se je, da je vse grmovje usehnilo in vsa vegetacija uničena, pa če se oziraš sedaj na obstreljevana mesta, vidiš povsod — seveda v kolikor dopuščajo kraška tla — le najlepše zelene. Tudi na Kalvariji opazujejo isto prikazen. Gotovo se poznajo tukaj še vedno sledovi strašnega dela sovražnih granat, toda mesec avgust jih je že precej zbrisal. Tako popravlja pri nas narava sebi zadane rane; hitro in brzo ozdravlja in briše sledove trpljenja. Prepričani smo, da bo tudi človek, ki je z njo tako tesno združen, vse prestalo trpljenje pozabil, kakor hitro napoči boljše časi. Z neizmernim veseljem se bo povrnil v zapuščene in razdrte domove in z energijami, kakor mu jih le tako veselje more v vsakem oziru donesti, bo popravljal, celil, zidal in delal ter pri tem pozabljal, dokler ne bo vse lepše in boljše kakor je bilo preje kedaj.

V mestu se nahaja sedaj približno 9000 prebivalcev. To sklepajo z vso zanesljivostjo iz podatkov, ki so jih dobili pri cepitvi proti koleri in pri delu za aprovizacijo mesta. Skrbi se povsod za strog red, zato vladajo v mestu za sedanje okolnosti res zgledne zdravstvene razmere. Tudi življa ne primanjkuje preveč. Ljudje so se radi nastalega miru zopet pričeli vračati v Gorico. Vendar se dovoljuje povrnitev v prvi vrsti le onim, ki so na mesto vezani po poklicu, in pa trgovcem. Zelo nespametno je bilo, da je zapustilo toliko trgovcev Gorico. Kar jih je ostalo, izborna delajo. Drugemu prebivalstvu se povrnitev otežkuje oziroma sploh ne dovoljuje, to pa, da bi se kužne bolezni ne vtihotapile in razširile in iz aprovizacijskih razlogov.

V sedanjih razmerah tudi ni mogoče misliti na otvoritev šol. Sovražna črta je tako blizu Gorice, da lahko prihajajo — kakor znano — na mesto granate in šrapneli iz laških topov. Zdrava pamet pravi, da ob takih razmerah sedaj ni mogoče imeti v Gorici prav nikakih šol. Upamo pa, da se razmere skoraj spreminijo in da se bodo potem vsaj ljudske šole otvorile. Kaj bo pa z našimi številnimi srednješolci, kaj posebno z onimi slovenske gimnazije in slovenskih učiteljskih? Naša iskrena želja je, da poklicani činitelji v tem oziru ukredujejo vse potrebno in čim preje prihitijo na pomoč starišem in dijakom. Srčno hvaležni jim bomo vsi za to.

Eno žalostno poglavje se v sedanjih razmerah tudi razvija v Gorici. Vlačugarstvo in nemoralnost! Saj so mnogi stariši, ki imajo bolj odrasle hčerke v družini, tudi radi tega zbežali iz Gorice ali iz okolice. To žalostno poglavje je bolj strašno kot vsa škoda po sovražnih streljih, hujše kot strah pred njimi in vsemi kužnimi boleznimi.

Sovražnik nas torej pušča pri miru. Obiskov njegovih letal in pozdravov, ki jih sempatja pošilja v mesto ali predmestja z bombami ali z izstrelki svojih topov, pravzaprav niti ne smatramo več za kaj posebnega. Kakor mogočna stebra — stražnika stojita na desni in levi pred Gorico Šmihelski hrib s kraško višino ter Šabotin z gorsko planoto za Sv. Goro nad Plavmi. V ta dva stebra se Lah zaganja divje in brez prestanka, da bi ju zmaljal, ju vrgel na tla ter stopil na desno in levo Gorice. A ni mu mogoče. In vrh tega stoji med njo in njim kakor strašna železna vrata še Kalvarija z Grojno in Oslavjem. Gorica je čudovito lepo zavarovana. In tako leži z vso svojo naravno lepoto za železnimi vrati in stebri mirno in brezskrbno ter se veseli prekrasnega jesenskega solnca kakor gredica cvetlic za varnimi zidovi, za katerimi in preko katerih divja burja, a gredici cvetlic nič ne more.

S Kalvarije pri Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Kalvarija, 2. sept.

1. septembra smo spet prišli v bojno črto. Lil je dež, tako da smo bili vso noč v blatu in vodi. Nahajamo se v ravno tisti postojanki kakor zadnjič. Imamo lep razgled na Furlanijo, Ločnik, Brda itd. Zelo natančno vidimo, kako naši topovi dobro merijo. Včeraj smo videli, kako so jim naši poslali deset balončkov, ravno ko so bili njih zrakovplovci v zraku; vseh deset je padlo na Italijane. So prinesli naše pozdrave Cadorni! Večkrat vidimo, kako se Lah skrivajo po Ločniku. — Srčen pozdrav z zavestjo, da Gorica ne bo nikoli italijanska!

Z Doberdobske planote.

Vojak Simon Širca piše:

Dragi prijatelj! Obljubil sem Ti, da Ti pogosto pišem. Le objavi v »Slovenca«, ker nimam nič zoper to, pač pa mi storiš celo ljubav, da izve in poroča o nas Slovincih na bojišču ta naš največji časopis. Predvčeršnjim in včeraj smo imeli zopet krvave boje z Lah. To Ti je bilo nekaj posebnega. Svojčas nisem držal na božje čudeže, a danes sem prepričan, da je bila edinole božja volja, ki nas je ohranila pri življenju. Grmelo je tako, da drug drugega nismo čuli. Le z znamenji smo se sporazumeli. Morda poznaš doberdobsko jezero, ki v resnici ni drugega, kot močno močvirje, ki se razteza od Doberdoba proti jugu do vasi Jamlje in meji na trškiški (monfalkonski) prelaz La Rocca. Lah so pričeli napadati zahodno obrežje tega močvirja in mi smo bili v veliki nevarnosti, da poginemo pod ognjem tisočerihi topovskih streljav. Tu je prišla našemu poveljniku krasna zvijača na misel: mi na ogenj sploh nismo odgovarjali. Sovražnik, misleč, da nas sploh ni več okrog močvirja, je ustavil ogenj in poslal tri bataljone pehote naprej. Samega veselja bi bil zaukal, — ko bi smel — ko sem zagledal polentarje. A treba je bilo molčati in čakati, da pridejo na muho. Ko so prišli doovl blizu, smo mi otvorili ogenj brzostrelnih pušk in — hola — hura — smo naskočili polentarje, ki so zbežali preko La Rocche v trškiški plan, kjer so bili že pred tremi meseci. Mi smo imeh le par ranjenih, od katerih je, kakor sem čul pozneje, umrl le eden. Lah pa so pustili pred nami na stotine mrtvih, a mnogo so jih odnesli s seboj.

Poslal si mi »Slovenca«; hvala Ti! Iz naših uradnih poročil se ne razvidi vseh zmag, katere smo dosegli. Le malo je zapisanih. O, ko bi Ti znal, koliko batin so že dobili! Zato razumem, da bi moral biti dejstvu odgovarjajoč komunike daljši, kot je Cadornov »Wetterbericht«. Pa za da.

nes dosti. Pošlj mi še kaj tobaka in pošljaj mi »Slovenca«, ki ga tu z veseljem čitamo. Drugače nam tu nič ne manjka. Z Nemci se dobro razumemo. So tudi »fajn fantje«, čeprav malo preveč ponosni, kar nas nekoliko ježi. Zato jim hočemo pokazati v boju, da znamo tudi mi to, kar znajo sinovi hrabre armade našega zaveznika. Vsi pa smo trdno prepričani, da bo zmaga kmalu naša in vojske kmalu konec. Srčni pozdrav itd.

Naši na fronti.

(Izvirna poročila »Slovenca«.)

Bojišče, 29. avgusta.

Prejeli smo:

Dragi prijatelj! Predvčeršnjim smo prišli v rusko mesto. Dopoldne so isto mesto imeli še Rusi. Zapustili so ga po malem boju. Lep prizor je bilo naše vkorakanje. Prvi dan so nas gledali meščani — pred vsem židje, ki jih je, da joj — precej nezaupno, sedaj so se nas privadili. Glavno pri njih je le — »geschäfft«. Rusi se na celi fronti in v našem kraju umikajo. Vse kaže, da je njihova vojska popolnoma demoralizirana. Naši Bošnjaki se vrlo obnašajo. Izmed Slovencev smo tukaj učitelj na grmški šoli inženir poročnik Vedernjak, nadporočnik Branko pl. Pogačnik, poročnik avskultant dr. Spiller, kadet Demšar in jaz. Godi se nam vsem skupaj prav dobro. Srčne pozdrave Vam in prijateljem J. Ilc.

Bojišče, 29. avgusta.

Velecenjeni gospod urednik! Zopet Vam moram poročati redek dogodek.

Dobili smo darilo; kdo je poslal, ne vemo, zahvalujemo se pa pristrčno!

Bilo je 28. avgusta. Ravno smo pričeli peti, ko pride ognjičar g. F. Feigel, pove-ljuje pozor in vpraša, kaj nam je ljubše, šampanjec ali konjak. Malo verne smo ga gledali, kajti verjeti mu ni nič. Pa topot je govoril resnico. Po moji odločbi smo dobili šampanjca — štirje eno steklenico. Bili smo Feigel, Ciglar, Leban in jaz. Drugi so dobili konjak. Kaj takega pa še ne — kdo bi sedaj tu gor mislil na šampanjec! Res redno dobivamo vino, a mešamo ga z vodo, ker je voda sama nezdrava, vina pa premalo, da bi samega pili. Šampanjec bo pa nemešan tekkel po grlu! Dobil sem steklenico v roke, da jo odprem. Toda jo! Zvezana je bila z žico kakor star lonec. Čez pol ure sem se ukvarjal z odmotavanjem. Pa nesreča nikoli ne miruje — zamašek zleti Feiglu navarnost v obraz. Zagrali smo krič kakor Izraelci, ko so oblegali Jeriho, a Feigel je seveda vse prevpil. Komaj sem jih pomiril, ko sem jim nalil v skodelice zlahčne kapljice. Kanili so me opehariti za moj delež, a sem jim prečrtal račune.

Ko smo spili vsak svoj delež, sem predlagal, da zapojmo. Feigel je bil seveda proti; lice mu je otekalo, otipaval je bulo in se grdo držal. Nam je šlo raditega le še bolj na smeh. Naposled je le moja obveljala in zapeli smo, da je odmevalo od nebotičnih gor. Kmalu se nam je odzval pevski zbor iz pehotnih strelskih jarkov. Ne vem, ali so tudi oni dobili šampanjca ali kaj; toliko je gotovo, da se je vrstila pesem za pesmijo — kadar smo prenehali mi, so začeli oni, potem pa zopet mi. Tako veselih svatov, kakor smo slovenski fantje tu gor, menda ni na nobeni »ohceti«. Nikoli nam ne zmanjka zabave. Kaj počenja Lah, nam je deveta briga. Skupil jo je bil in sedaj je miren kakor otrok, ki je bil z brezovim oljem namazan.

Srčen pozdrav vsem znancem in prijateljem, posebno pa tovarišem ob Soči v imenu cele baterije.

Fran Kos, desetničnik.

× × ×

Infanterist Anton Belec piše 30. avgusta:

Sprejmite najlepše pozdrave z južnega bojišča, kjer nam še vedno dobro gre. Sedaj smo bili zopet osem dni v bojni črti, a topot si laške uši niti blizu niso upale. Le s šrapneli so obdelovali skalovje, kakor bi hoteli izklesati spomenik svojemu verolomnemu kralju. Nam niso napravili nobene škode.

× × ×

Od Dnjestra smo prejeli vojnopoštno dopisnico z dne 15. avgusta, ki slove:

Slavno uredništvo! Ker večkrat bremo v »Slovenca« vojaške dopise, naj Vam danes tudi tukajšnji kranjski Janezi sporočimo, kako si znamo postreči. Na Veliki šmaren smo sklenili napraviti malo »žegnaničje«, ker je za kratek čas prenehalo žegnatičje z Rusi. In res smo se gostili: Iz mesnih konzerv smo napravili juho, potem je bil pražen krompir, rdeča pesa, v stročju fižol in kisla kumarice. Kisa seveda nismo imeli in olja tudi ne, a pomagali smo si s kislim vinom in koščkom slanin. Da je bilo kosilo popolno, smo si napravili tudi izvrstno močnatost jed iz prepečenca, ki nam je moral nadomestiti moko, čokolade, ki jo dobivamo v dar, in iz medu; zamesili smo z vodo. Imenitno je bilo! Da smo po tako dobrem kosilu še boljše volje nego navadno, si lahko mislite. V svojem veselju

se spominjamo tovarišev na jugu in domačije ter pošljamo vsem pristrčne pozdrave! Za prvo stotnijo kranjskih Janezov: Plesničar, četovodja; Berlic, desetničnik; M. Dovžan.

× × ×

S koroške meje nam pišejo slovenski topničarji:

1. septembra.

Dani se. V duhu želimo vsem, ki ste ostali doma, dobro jutro! Pazite: ko bo ura sedem, začne naš 30.5 cm »Ivan« igrati Italijanom budnico. U-u-u-u... Granata se je dvignila čez 2000 m visoko goro in se spustila na sovražna tla.

Za

»Ivanom« se oglašijo težke havbice, oblegovalni in drugi topovi. Bojna pesem se ori in narašča, da se tresejo gore in trgajo oblaki.

Bliza se poldan, a po naših gorah in dolinah še vedno odmeva glas naših topov: Le po njih, le po njih... Za kosilo so nam tudi Italijani voščili dober tek z granatami. Te so skopale nekaj jam, v katere se steka voda, druge škode ni bilo. Tako je minul tudi popoldan in približal se je mrak. Topovi na obeh straneh utihnejo. Vse molči, le po telefonu hite vesela naznanila o uspehih naših baterij.

Italijane je pa mučila mrzlica; roke in ustnice so se jim tresle. Šele čez par dni so prišli toliko k sebi, da so mogli pisati in poročati: Tri naše baterije popolnoma uničene, na sto in sto moč mrtvih in ranjenih. V stolpec za pripombe so pa zapisali: Zgubljeni, zgubljeni. Adijo, Italija!

Sprejmite pristrčne pozdrave slovenskih fantov trdnjasko-topniškega polka ob koroško-italijanski meji! — Jakob Ulčar, poddesetničnik Silvester Pogačar, Franc Mavrič.

× × ×

Slavno uredništvo! Povejte Slovence, da se nam na južni fronti izvrstno godi. Pred laškimi granatami nas varujejo jame, laške pehotne naskoke pa odbijamo sedaj že kar s tem, da pošteno zavpijemo »Juriš!« »Na nož!« Italijani kar izginejo kakor kavra. Torej, slovenske gospodične, le pripravite šopke, da nas spodobno sprejmete, ko se bomo vračali kot zmagovalci! Za to se posebno priporočajo slovenski fantje in pošljajo vsem rojakom pristrčne pozdrave! — Ivan Uršič iz Pišec pri Brežicah.

Na Podgori pred Gorico.

Pod tem naslovom prinašajo »Novine« izviren dopis z dne 29. avgusta, ki se glasi:

Italijani so se začeli pred nami vkopavati. Poizkušali so že vse mogoče, pa ne gre. Kajti hrib čuvalo levi. Ni jih mnogo, toda orjaki so! Vlegli so se, razprostrli svoje kremplje in pazno čakajo. Kdorkoli se živ približa od sovražne strani, mu s šapo zmrvijo glavo! Pa če jih pride nebroj, njim je prav! Četam, ki stojijo pred nami, zapoveduje italijanski general Ragni. Večkrat je dobil od Cadorne povelje: »V 24 urah moraš vzeti hrib in biti v Gorici. Tu imaš vojakov, kolikor jih želiš, topov ravno tako; moraš prodrati v Gorico!«

In poizkušal je. Tri do štiri sto topov začne sipati ogenj. Več dima in ropota ne more biti niti v peklu. To je trajalo po 36 ur. Niti za pet minut ni bilo odmora. Grmelo je podnevi in ponoči. Potem je nagnal gor par divizij. Preplavili so hribovje kakor morje. Od stranskega streljanja na Podgori — tako bi človek sodil — niti mravlja ni mogla ostati živa, kako pa vojak! In zdaj se vrhu vsega ta povodenj vojaštva! In prodrli so skoro do vrha. Nekoč je prišel sam laški kralj Emanuel gledat to borbo. Gledal jo je z bližnjega holma. Videl je svoje vojaše že na vrhu. Že je zletela v Rim vesela novica: Podgora osvojena! A prenačili so se. Ravno tu na vrhu so naleteli na leve. Kako so trgali Italijane s krempļi in čekani! In Lah so morali krvavih glav nazaj, če niso obležali tu mrtvi.

Nekega dne pokliče Cadorna — tako pravijo pri nas možaki — generala Ragnija k sebi, pa ga vpraša: »Torej, general, kaj je s Podgori? Ali si jo zavzel? Ali si prodril v Gorico? Dal sem ti topov, dal armada z ukazom, da mi ne stopiš pred oči, dokler Gorice ne vzameš!« — General pa odvrne: »Prišel sem tusem na povelje, Podgoro pa drže še vedno Dalmatinci! Napel sem vse moči, storil sem, kar je bilo mogoče. Od silnega streljanja so se nam skoroda razleteli topovi; napol so poškodovani. Divizijo za divizijo sem poslal v naskok, toda obležale so mrtve ali pa se vrnile z razbitimi glavami. Eno divizijo je gledal tudi sam naš kralj z bližnjega brda, ko je jurišala, a zaman! Proti takim ljudem ne pomaga nobena reč. Nezaslišano in neverjetno, a resnično. Ta peščica je kljubovala vsemu našemu topniškemu ognju in vsem našim divizijam. Poleg človeške sile jim mora pomagati še neka nadnaravna moč!«

Cadorna pravi razjarjen: »Kakšna nadnaravna moč! Ti nisi znal armade prav razpostaviti za napad, vidiš, to je. Tu tiči zajec v grmu. In zdaj se mi izgovarjaš in

izkušaš potegniti iz zanjke s pravljicami!« — General Ragni odvrne: »Moja sposobnost ni znana samo v Italiji, marveč tudi drugod. Toda čul sem sledeče: Ti Dalmatinci tudi ob najhujšem ognju — molijo. Če je kdo izmed njih preje Boga še tako grdo preklinjal, zdaj tega več ne stori. Varuje se vsake kletvice, boji se je kakor ovca noža, na pomoč pa kliče Mater božjo. In prepričan je, da ga ona čuva pred krogami. Zato pa ne pozna strahu pred našim orožjem. Če je ranjen, poreče: Bogu hvala! In dokler more držati puško v roki, strelja dol na naše!« — Tako mi pripovedujejo naši vojaki, ki se še živi vračajo. Torej poizkusi kje drugod, da bi se morda tam prodrlo, kajti tu se ne da storiti, ne da doseči ničesar!« — Pozdravi in odide.

In zdí se, da ga je Cadorna ubogal. Zdaj so začeli pred nami kopati globoke jarke in okope. Naši pa jih ne puste na miru. Kadar zapazijo, da kopljejo, jim pošljejo par granat s pozdravom: Avanti Savoya! Včasih popijejo naši tudi po kako steklenico šampanjca, ki je bil pripravljen za Italijane. Neki irendtarji v Gorici so nekaj dni mislili, da jih italijanski rešitelji kmalu obiščejo, pa bi jih bilo treba častno sprejeti in pogostiti, ko pridejo. Zato so pripravili šampanjca v obilju. Ti ljudje so potem zbežali, ali pa so jih pozaprl, šampanjec pa so popili naši možaki. Kaj hočete — človek obrača, Bog pa obrne!

Odlikovanje Spodnje Štajercev.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Dne 1. septembra je imel spodnještajerski domobranski pešpolk v V. lepo slavnost. Za hrabra dejanja v bitkah pri Czernelici ob Dnjestru je dobil polk štiri velike srebrne; 30 malih srebrnih; 70 bronastih in 30 pohval zbornega poveljstva. Te odlike so se razdelile ta dan moštvo ob navzočnosti poveljnika 22. dom. divizije generala Schöna. Bil je časten dan za Spodnje Štajerce. Pato so tudi zaslužili. Pred mestecem Czernelico so se bili Rusi močno utrdili. Začetkom avgusta je imela 22. divizija nalogo, vreti jih iz teh utrjenih postojank. 26. dom. pešpolk je stal tedaj od vasi Olejewa do Olhowieca, od koder je tvoril 3. graški dom. polk skrajno levo krilo 22. divizije. V noči od 8. na 9. avgusta je podvzel III. bataljon 26. dom. polka pod vodstvom prehrabrega stotnika Kisvarday napad na močno utrjeno rusko gnezdo pred vasio Kunisowce. Viharno so zadoneli v mrzlo deževno noč »hura« klici slovenskega Štajerja. Z bodali so se vrgli prehrabri napadalci čez ruske žične ovire in vdrlí v zakope. Ves ruski odpor je bil zaman. Sinov Štajerja niso ustavile ne ovire in ne ruski protinapadi. Rusi so se morali umakniti čez Kunisowce in dalje na levi brez Dnjestra, do koder jih je podil 26. pešpolk. Ostala bataljona sta pa v družbi s 27. dom. polkom prepodila. Ruse čez Czernelico za Dnjester. III. bataljon 26. pešpolka, ki se je tako odlično boril, je zadal sovražniku težak udarec, sam pa ni imel skoro nikakih izgub. Poleg tega je pa odprl tudi pot 3. dom. polku, ki je po zmagi 26. polka mogel lahko prodirati iz stališč pri vasem Rakowiec in Semenowka. Tudi 15. pehotni diviziji, ki je bila na levem krilu armade Pflanzera je bilo s tem olajšano prodiranje. Za ta svoja odlična dejanja je prejel polk 134 odlikovanj, ki so pripadla po največ III. bataljonu. — 26. dom. polk se je sploh v vsej vojni tako hrabro obnašal, da se ga ima za najboljšo krleto 22. dom. divizije, kar je tudi v resnici. V bitkah pri Przemyslanju (26. do 30. avgusta 1914); Grodeku (8. do 11. septembra 1914); Nowem Miastu (16. oktobra do 5. novembra 1914) in pozneje v Karpatskih bojih je doprinesel več, kakor se sploh more od najhrabrejših čet zahtevati. Dokazal je v vseh bojih, da je vreden drug takozvanega »železnega« polka št. 87. Oba skupaj pa dokazujeta, da še vedno velja za slovenske Štajerce čast, ki jim jo je izkazal po bitki pri Novari l. 1849, tedanji avstr. general D'Aspre, ki je rekel, da bo mimo 47. pešpolka jahal vedno le odkrit. Sedanja polka 87. in 26. pa sta naslednika nekdanjega 47. polka. — Hrvaški in vaši polki so bili in so danes jedro avstrijske armade. O njih spartanskih činih pa široka javnost malo ve. Majhen je naš rod in uboren. Tako tudi njegovo časopisje, ki ne sega čez domače meje. Nekateri večji narodi so v tem na boljsem, zato se tudi o njih polkih mnogo več piše in naravno tudi več hvali. Upamo, da nam bodo zgodovinske pravice. Dejanja naših čet bodo morala tedaj postati vsemu svetu znana. Tedaj se bo zvezda 26. polka svetleje blestela kakor sedaj.

Padli junaki 27. domobranskega pešpolka:

Bidut Ivan, pešec, Terzo pri Tržiču (Goriško), 21 let star; Bizjak Josip, črnovojnik, Vrtojba pri Gorici, 33 let star; Blaganja Andrej, črnovojnik, Šmarje pri Gorici, 18 let star; Bremec Franc, kadet, Ljubljana, 23 let star; Colnar Franc, črnovojnik, Šmihel-Sto-

piče, 18 let star; Češut Franc, pešec, Sovodnje pri Gorici, 24 let; Elsner Aleksander, črnovojnik, Radeče pri Zidanem mostu, 32 let; Fašun Ivan, pešec, Rečica pri Celju, 24 let; Gosanc A., pešec, neznano, kje je doma; Gregorič Franc, črnovojnik, St. Rupert, 18 let; Hafnar Vincenc, črnovojnik, Strazišče pri Kranju, 18 let; Hegenbart Franc, črnovojnik, Lienfeld pri Kočevju, 18 let; Hočevar Stefan, kadetni aspirant, Semič; Jančigar Ivan, četovodja, Žužemberk; Jereb Franc, črnovojnik, Kamnik, 19 let; Kofol Miha, črnovojnik, Sv. Lucija na Goriškem, 18 let; Kovačič Pavel, črnovojnik, Maria Elend pri Beljaku, 32 let, padel 27. avgusta; Kumer Ivan, pešec, Gorenja vas, okraj Kranj, 21 let; Kastner Ziga, kadet, učitelj s Koroškega; Leban Leopold, črnovojnik, Lokavec pri Gorici, 18 let; Ličar Stefan, pešec, neznano, kje doma; Malenšek Alojzij, črnovojnik, Suhor, 18 let; Novak Alojzij, pešec, neznano, kje doma; Oman Jakob, črnovojnik, Stari-grad pri Radovljici; Pahor Karel, pešec, Lokvica pri Gorici, 25 let; Prusnik I., korporal, Turjak; Razpotnik Alojzij, črnovojnik, Kandrže, okr. Litija, 18 let; Rosič Anton, črnovojnik, Breginj, Goriško, 32 let; Saksida Rudolf, peš., Dornberg (Goriško), 24 let; Simončič Ivan, črnovojnik, St. Jernej, 18 let; Skomina Ernest, pešec, Renče (Goriško), 24 let; Šusteršič Josip, črnovojnik, Preserje, 18 let; Tekavec Josip, črnovojnik, Bloke, okr. Logatec, 18 let; Volarič Anton, črnovojnik, Kobarič, 18 let; Zorman I., pešec, Lahovič pri Kamniku, 25 let. — Padli so vsi severno od Černelice ob Dnjestru dne 9. in 10. avgusta t. l. Naj mirno počivajo v daljni gališki zemlji!

Za enakopravnost Poljakov v Nemčiji.

Iz Berlina se poroča »Münchener Neueste Nachrichten« dne 4. septembra: Bivši poljski državni poslanec Viktor Kulerski, izdajatelj »Gazete Grudzionske« v Graudenzu, se je pri državnem kancelarju brzojavno pritožil proti temu, da gotovi nemški krogi delajo Poljakom neprijetnosti, kakor hitro se le-ti javno poslužujejo svojega materinega jezika. V brzojavki pravi Kulerski med drugim:

»Četudi se v zavezniških armadah bori skoraj milijon Poljakov za nemške koristi, se vendar v onem delu prebivalstva, ki je bilo pred vojsko sovražno Poljakom, to mišljenje ni oslabilo, marveč je postalo še močnejše in izrazitejše.

Kulerski je v svoji brzojavki državnemu kancelarju predložil misel, da se izda vladna izjava, ki vsem Nemcem naznanja, da je sedaj tudi poljsko prebivalstvo enakovredno in da poljskega jezika ni smatrati tujim, marveč deželnim jezikom ter se je tudi po tem ravnati.

Na to svojo pritožbo je dobil Kulerski potom državnega podtajnika Wahnschaffeja dopis, datiran v Berlinu dne 14. avgusta, ki slove:

»Gospod državni kancelar čisto odločno obsoja, ako ste bili Vi ali drugi krajan države radi rabe Vašega materinega jezika izpostavljeni neprijetnostim. Po mnenju gospoda državnega kancelarja se pa iz takih posameznih dogodkov, katere bodo gotovo vsi pravično čuteči Nemci obžalovali, ne more izvajati splošnih zaključkov glede razpoloženja v deželi ali glede načel oblasti, ki dele Poljakom polno pravičnost.«

»Gazeta Grudzionska« s tem odgovorom ni popolnoma zadovoljna, »ker v njem ni najti nobene napovedi kakih korakov, s katerimi bi se obstoječim razmeram napravil konec.«

Polop 10.000 lonskega prekmorskega parnika »Hesperiana«.

London, 6. septembra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Parnik »Hesperian« (10.920 ton) se je danes zjutraj ob 6. uri 47 minut potopil.

Amsterdam, 6. septembra. (Kor. ur.) Neki tukajšnji list poroča iz New Yorka: Parnik »Hesperian« se je odpeljal. Med 314 potniki se je nahajal tudi major Barros, 12 drugih častnikov in 35 moč nekega kanadskega bataljona, ki so bili vsi ranjeni in so potovali v Kanado, da se tam zdravijo. Major pripoveduje, da je sedel 10 minut pred pol 9. uro zvečer z nekaterimi častniki na krovu, ko se je pojavila glasna eksplozija. Ladja se je zelo stresla; na krov je padel 50 metrov visok voden stebel. Žene in otroke so prve odvedli v rešilne čolne.

London, 6. septembra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Ameriški konzul v Queenstownu poroča: Ob torpediranju »Hesperiana« ni izgubil življenja noben Američan. Lastniki izjavljajo, da se ni nihče potopil. Iz poročil popotnikov sledi, da je bil parnik

namenoma torpediran. Bilo je krasno vreme. Veliko se jih je podalo po kosilu na krov, kjer so se o prijetnem popotovanju razgovarjali, ker so sodili, da so prestane vse nevarnosti. Nenadoma je močan suhek prekucnil stole na krovu. Sledila je eksplozija. Voden steber, visok kakor jadrniki, je padel na krov. Vsi so bili premočeni. Kapitan je ukazal, hitro izpustiti v morje čolne. Prve so vkrkali v čolne žene in otroke, nato druge popotnike. Kapitan in častniki so ostali na krovu.

London, 6. septembra. (Kor. urad.) »Lloyd« poroča: Kapitan z 20 možni posadke so ostali na krovu. Popotnike in del posadke so izkrcali v Queenstownu. Odposlali so pomoč.

Rotterdam. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« objavlja: »Hesperian« je vozil iz Liverpoola v Montreal. Torpediran je bil

točno ob 8. uri 20 minut zvečer. Torpedo je zadel parnik na srednjem delu. Oba sprednja prostora sta se takoj napolnila z vodo, a ladja je še nekaj časa plavala. Potnikov se je vozilo 350, posadka je štela 250 mož. V Queenstownu so izkrcali 513 oseb, med njimi 313 popotnikov in 180 mož posadke. Kapitan in nekaj častnikov je baje ostalo na ladji. Ko so izpustili čolne v morje, so se trije prekucnili. Vsi, ki so se nahajali v čolnih, so poskočili v vodo in so se držali plavajočih čolnov, dokler jih niso rešili v druge čolne, dasi so bili tudi prenapolnjeni. Neka starejša ženska je umrla vsled strahu, neka druga potem, ko je bila rešena. Med rešenci jih je bilo veliko ranjenih, ker je nastala strašna zmešnjava, ko so se rešilni čolni prekucnili.

Vsi ruski protinapadi ob Seretu odbiti. — Uspehi naših čet v volhinjskem trdnjanskem trikotu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. septembra. Uradno se razglša:

Rusi so ob besarabski meji in vzhodno od izliva Sereta včeraj ponavljali svoje ljute protinapade. Sovražnik je bil povsod vržen in je imel velike izgube. Na bojni črti ob Seretu in na naših črtah vzhodno od Brodyja in zahodno od Dubna je bojevanje v primeri z močnimi boji prejšnjih dni nekoliko popustilo. V okolici pri Tarnopolu se je iztrgal Rusom nek utrjen kraj.

Naše čete, ki prodirajo vzhodno od Lucka, so severno od Olyke v najtežavnejših razmerah med napadom prekoračile pomočvirjeno, poplavljeno nižino Putilovke. Č. in kr. vojne sile, ki so se borile ob zgornji Jasioldi, so vrgle sovražnika iz njegovih zadnjih utrdb južno od reke in so pridobile na več mestih severni breg.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 6. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Od Vzhodnega morja do Grodna je položaj neizpremenjen. Desno krilo se bliža Njemeni pri Lolo in odseku Ros severno od Volkovskega.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Vojna skupina napreduje med boji s sovražnimi zadnjimi četami in je že prekoračila odsek Ros južno od Volkovskega. Tudi močvirne ožine pri Smolnicah južno-vzhodno od Pružanega so premagane.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Napad napreduje.

Južnovzhodno bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Med tem ko se vrše na severnem operacijskem ozemlju med Vilno in Pripijatskim močvirjem le še boji z zadnjimi četami, stoji nasproti našim armadam na jugozapadnem ruskem bojišču več ruskih armad. Tu še ni nobenih znakov, da bi sovražnik nastopil svoje znano »prostovoljno umikanje«. Rusi se branijo obupno in se našemu prodiranju najmočnejše upirajo. Vojaški, politični in gospodarski pomen Volhinije in Podolije pojasnjuje ta odpor.

Iz današnjega uradnega poročila se vidi, da se na krilih bojne črte vrše posebno hudi boji in sicer so bili na južnem krilu v smeri proti Rovnu naše čete mogle in Dnjestrom) in ob spodnjem Seretu Rusi napadalci, med tem ko so na severnem krilu v smeri proti Rovnu naše čete mogle nadaljevati svojo ofenzivo. V središču je položaj v splošnem neizpremenjen, ker je treba za močno utrjene ruske postojanke ob Seretu daljše artiljerijske priprave.

Ob besarabski meji, kjer Rusi že mesece napadajo in ki je pač najbolj krvava točka te vojske, sovražnik od srede minulega tedna razvija posebno delavnost. To fronto in pa črto med izlivom Sereta ter Czortkovom brani armada Pflanzer-Baltin. Ob izlivu Sereta se je našim četam predvčerajšnjim posrečilo osvojiti važno opiralnišče na vzhodnem bregu reke.

Rusi so mislili, da bodo s pomočjo predora ob obeh bregovih Dnjestra lahko ustavili našo ofenzivo v Volhiniji; ali ob železnih zidovih Kranjcev, Štajercev, Koroscev in hrvaških polkov armade Pflanzer-Baltina so se in se bodo tudi v bodoče izjalovili vsi ruski poskusi, da bi prodrli.

Med Czortkovom in Tarnopolom infanterijski boj stoji, nasprotno pa razvija tu naša artiljerija živahno delovanje.

Med Tarnopolom in prostorom severovzhodno od Brodyja napad armade Böhm-Ermolli počasi napreduje.

Armada Puhallo nadaljuje ofenzivo proti Rovnu in Dubnu. Njeno levo krilo je prodrlo čez nižino Putilovke in je na tem, da doseže reko Goryn; napadalna smer tega krila je severna fronta Rovna. S tem bo odrezana edina železniška proga, ki pelje skozi Poljesje in ki veže Rovno s severnim ruskim bojiščem. Središče armade Puhalo se bliža odseku Stubieli, desno krilo pa prodira na obeh straneh llike proti Dubnu.

POROČILO RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj, 6. septembra. (K. u.) Iz vojne častniškega stana se poroča: Ruski generalni štab objavlja:

Brez navedbe dneva. Na bojni črti Riga—Dvinsk so se umaknile naše čete pri vasi Linden zjutraj 2. septembra po trdovratnih bojih na desni breg. Most se je bil zažgal. Boj še traja. Postojanke pri Friedrichstadtu je obstreljevala 1. in 2. septembra težka artiljerija. Med Svjento in Viljo je zadelo prodiranje naših čet na trdovraten odpor sovražnika, a kljub odporu smo nadaljevali prodiranje in smo zavlenili v zadnjih dneh 13 strojnih pušk in ujeli 300 Nemcev s častniki.

Med Viljo in Njemenom kakor tudi na desnem bregu te reke do Grodna nobene izpremembe. Proti večeru dne 2. septembra se je posrečilo sovražniku, da je vrgel pri Grodnu del svojih sil na desni breg Njemeni. V severnih in v vzhodnih predmetjih se ljuto bojujejo. V prostoru od Grodna proti jugu do Pripjatja nič bistvenega. Trdovratni boji zadnjih oddelkov so se bili le v prostoru južno od Indune pri Verestovici in južno od Gorodjeca.

V smeri od Lucka proti Klevanu in Torgovici so bili tudi dne 1. septembra le manjši boji brez znatnih uspehov na obeh straneh.

V Galiciji do Dnjestra so spremljali zasedbo novih postojank po naših četah ob reki Seret nevažni boji naših obrambnih čet. Poizkusi sovražne ofenzive ob Dnjestru v prostoru izliva Strvne—Zaleszczyki so bili dne 1. septembra odbiti.

TRDOVRATEN ODPOR RUSOV V VOLHINJSKEM TRDNJANSKEM TRIKOTU.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Naslonivši se na nepretrdno poljsko močvirje so se Rusi ustalili. 100 kilometrov severovzhodno od Brest Litovskega na višinah Zagorodje in ob reki Jasioldi. Ze dneve se c. in kr. armadna skupina bori za trdovratno branjeno prehode čez reko. Enako se razvija položaj v trdnjanskem trikotu, kjer so se Rusi kljub padcu Lucka in dvostranskemu napadu od juga in zahoda na prostoru pri Dubnu in Rovnu spretno razdelili in poizkušajo držati svoje močno utrjene poljske postojanke. Koncentracije njihovih sil, ki je posledica njih umikanja, jim je celo omogočila delno protiofenzivo, ki naj bi ojačila njih defenzivo. Ti protinapadi so bili sicer povsod odbiti, vendar pa vsekakor ovirajo trenutno prodiranje armad Puhallo in Böhm-Ermollija.

ARTILJERIJSKI BOJI OB BESARABSKI MEJI.

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Črnovic: Ob bukovinski meji se bijejo ljuti artiljerijski boji. Naša artiljerija dela zelo uspešno. Ujetniki poročajo, da sta dva strela usmrtila 25 Rusov, 180 sta jih pa ranila. Med Bojano in Novosjelico je bila razstreljena neka municijska zaloga. Tudi naši letalci živahno delujejo.

BODOČA RUSKA OBRAMBNA ČRTA.

Rusi se zdaj umikajo za utrjeno črto, ki jo tvorijo reke Dvina, Berezina in Dnje-

ster. Dvina naj bi zapirala pota, ki vodijo v Petrograd. (Dvino so Nemci pri Friedrichstadtu, potem ko so osvojili močno utrjeno območje, že prekoračili.) Pod Vitebskom je reka že široka 180 m in globoka 3 m. Pri Dvinskem je že široka 280 m in globoka 6 m; pri Rigi je široka 800 m, a 125 dni v letu je zamrznjena. Premostena je pri Vitebsku, Polozku, Dvinskem, Kreuzburgu in pri Rigi (dva mosta). Če se gre od Dvine po dolini proti jugu, se pride do reke Berezine, ki se izliva v Dnjestr. Bregova Berezine sta na široko močvirna in tvorita za to dobro obrambo. Pri Bobrinsku je reka široka 200 metrov. Južno od Nišne Berezine se močvirje zelo razširi. Na zahodu zaključijo obrambno črto reka Dnjestr. Teče od Smolenska do Orse, kjer je široka 50 m, globoka 2 m in postane plovna in tvori že tu izdatno oviro. Od Šklova dalje se vedno bolj širi. Zahodni breg pokriva praščozdom podobni gozdovi, ki so zelo težko dostopni. Mostov in brodov ni. Berezina je zgodovinsko znana reka. Ob tej reki je čakal l. 1708. Peter Veliki na napad švedskega kralja Karla XII. pri Borisovu, leta 1812. je pa bil ob Berezini premagan Napoleon I.

ROVNO—KIJEV.

Petrograd. Zelo nemirno zasledujejo tu prodiranje zveznikov proti volhinjskem trdnjanskem trikotu. Računajo z možnostjo prodiranja proti Kijevu, a tolažijo se, da preprečijo prodiranje gozdovi in jesensko deževno vreme.

ZALESZCYKI IN ROHATYN.

Krakov, 6. septembra. »Nowa Reforma« poroča iz vzhodne Galicije: Mesto Zaleszczyki je kakor izumrlo. Največji del mesta leži v razvalinah. Kakor znano, so naše čete to mesto osvojile šele po težkih in dolgotrajnih artiljerijskih bojih. Zalosten pogled nudi tudi mesto Rohatyn. Tako mesto kakor predmestje Babince je ogenj popolnoma opustošil. Tudi vsa javna poslopja kakor mestno poslopje, sodnija, okrajno glavarstvo so porušena. Rusi so odpeljali vse zvonove. Preden so Rusi zapustili mesto, so odvedli v Rusijo vse moške brez razlike.

× × ×

UMETNOST NAŠIH STRELSKIH JARKOV.

Geni, 6. septembra. »Temps« ima iz Petrograda poročilo, da so se zavezniki v umetnosti strelskih jarkov neverjetno izobrazili, tako da pridejo naskakujoči Rusi vedno v pravcete pajčevine in uničujoč križni ogenj.

GENERAL RUSKI NAMESTNIK VRHOVNEGA POVELJNIKA.

Stockholm. Petrogradski listi poročajo: Car je podelil poveljniku severne armade, generalu Ruskemu, naslov: »namestnik generalisima«.

RUSI ODVAŽAJO IZ VILNE TUDI SPOMENIKE.

Krakov, 5. septembra. »Czas« poroča iz Vilne: Rusi niso prisilili samo prebivalstva, da se je izselilo in niso odpeljali samo zvonov iz cerkva, marveč odvažajo tudi vse spomenike, ki se nahajajo v raznih poljskih in litavskih mestih. Tako so iz Vilne odpeljali spomenik carice Katarine in spomenik največjega zatiralca Poljakov Muravjeva. Iz Rige so odpeljali veliki kip carja Petra I. na konju.

VILNA POPOLNOMA IZPRAZNJENA.

Berlin. Iz Petrograda se poroča: Vilna je popolnoma izpraznjena. V mestu ni ostalo ničesar, česar bi se mogli posluževati Nemci.

UTRJEVALNA DELA PRI PETROGRADU.

Krakov, 5. septembra. »Nowa Reforma« posnema po ruskem listu »Rječ«, da je kronštatski trdnjavski poveljnik izdal poziv na peterburško prebivalstvo, da se brez razlike spola in starosti udeleži utrjevalnih del.

CESAR VILJEM V KRAKOVU.

Krakov, 6. septembra. Cesar je na svojem potovanju zadnje dni prišel v Krakov. Pripeljal se je z avtomobilom s svojim spremstvom in atašejem baronom Bienertom. Ogledal si je kraljev grad, ki ga pravkar obnavljajo, grajsko katedralo in kraljevo grobnico, Marijino cerkev, kjer se je posebno zanimal za umetniška dela pokojnega poljskega slikarja Matejke. Nato se je peljal v frančiškansko cerkev, kjer so mu posebno dopadla umetniška dela pokojnega pesnika in slikarja Wyspianskega. Po večurnem bivanju v mestu se je cesar odpeljal dalje.

× × ×

IZREDNI VOJNI SVET.

Petrograd, 7. septembra. (K. u.) Petrograjska brzojavna agencija poroča: Dne 4. t. m. se je pod carjevim predsedstvom vršilo posebno posvetovanje o skupnem postopanju odredb za narodno obrambo. Posvetovanja obsegajo:

1. Organizacijo transportnih sredstev tistih javnih naprav, ki jih potrebuje obramba dežele. 2. Preskrba z živil. 3. Nabava vojnega materiala in streliva.

Carjev govor.

Car Nikolaj je izvajal ob otvoritvi: Vprašanje, ki naj se reši pri posebnih posvetovanjih, namreč narodna obramba, je v sedanji uri najtežavnejše in najvažnejše. Gre za to, da se preskrbi armada s strelivom, z edino stvarjo, ki jo čakajo naše hrabre čete, da zadrže ptujo zasedbo in da iznova privežejo uspeh na naše orožje. Postavodajni zastopi, ki sem jih sklical k tej seji, so mi trdno brez vsakega obotavljanja poslali edini odgovor, ki je vreden Rusije, katerega sem pričakoval, namreč, da se mora nadaljevati vojska do popolne zmage. Ne dvomim, da je to glas cele Rusije. Velik naš sklep nam pa nalaga tudi veliko gorečnost v naših naporih. Ta misel je že splošna. Potrebno je, da se najhitreje misli izpremene v dejanja in Vaša posvetovanja služijo temu dejanju. Razgovori družijo na skupno delo vlado, odposlanca postavodajalnih zastopov in javnih naprav, naše industrije, z eno besedo, zastopnike cele Rusije.

Delo, na katero sem Vas sklical s popolnim zaupanjem in sem Vas najboljše pooblastil, hočem zasledovati z veliko pozornostjo in se ga sam po potrebi udeležim. Rešiti nam je veliko nalogo in bomo na njo osredotočili vse žive sile cele dežele. Pustimo trenutno na strani vsako drugo premišljevanje, naj bo v državnem interesu še tako važno, če ni bistveno za sedanji trenutek. Nič naj ne odvrne naših misli, naše volje in naših sil od edinega našega smotra, da preženemo sovražnika iz naše dežele. V sedanjem trenutku moramo pred vsem zagotoviti popolno vojaško opremo naše aktivne armade in pod zastave poklicanega moštva. To nalogo vam zdaj povem. Gospodje! Vem, da posvetite vse svoje moči, svojo ljubezen do domovine v dosego tega namena. Na delo zato z božjo pomočjo!

Govor ruskega vojnega ministra.

Vojni minister Polivanov je nato podal pregled o prejšnjih ukrepih posebne konference, ki je na sodelovanje povabila najširše kroge prebivalstva, zemstva, občinske zastope, industrije, male obrtnike, zastopnike poljedelstva in tehnike. Ni se omejeval na to, da izrabi obstoječa tehnična sredstva, marveč je ustanovila nove municijske tvornice, dovolila je zasebnim podjetjem velike predjume, zagotovila je tvornicam dobavo kuriva in pomnožitev strokovno izurjenih delavcev in je uredila transport potrebnih stvari. Izvedla je izpraznitev industrijskih podjetij iz vojaških ozirov v po sovražniku ogroženih pokrajinah. Teh vprašanj se je prejšnja konferenca lotila s trdnim sklepom, da jih reši. Nova konferenca mora rešiti težavno in veliko nalogo, da okrepe svoje prednice kolikor mogoče izpopolni.

Predsednik državnega sveta Kulomsin je naglašal, da bi nepopolna zmaga bila nevarna gospodarski neodvisnosti. Potrebno je zato, da se na vse strani skrbi za opremo vojnih sil na suhem in na morju.

Predsednik dume Rodzianko se je z velikim poudarkom zavaroval proti misli, da bi se sklenil mir, preden se sovražnika popolnoma ne premaga in končno ne uniči. Govornik je pozival carja, naj pozove vse rusko ljudstvo na sodelovanje pri svetem delu. Ruski narod je trdno odločen, da za vedno zlo-mi sovražne nemške verige.

× × ×

PREDSEDNIK RUSKE DUME ZA DESETLETNO VOJSKO.

Stockholm. Predsednik ruske dume Rodzianko je izjavil izdajatelju lista »Dagens Ujgheter«: Niti trenutek ne dvomim o končni zmagi Rusije. Pot do zmage je sicer dolga in težavna, vojskovati se bomo morali morebiti leta, mogoče deset let. Če bo potrebno, bomo izpraznili Petrograd, tudi za Ural se umaknemo, a vojskovati se hočemo. Miru ne bo. Ni kmeta v Rusiji, ki bi ne bil za to, da se moramo vojskovati do konca. Razpolagamo še z 12 milijoni vojakov. Vojskovati se hočemo do zadnje kaplje krvi. Vojsko hočemo nadaljevati, dokler ne dobimo Carigrada; pe-dil ruske zemlje ne odstopimo.

SPLOŠNO POMILOŠČENJE V RUSIJI.

Stockholm. Petrogradski »Invalid« poroča: Ruski ministrski svet je v svoji zadnji seji odobril načela za splošno pomiloščenje. Pomiloščeni bo moral izjaviti, da takoj vstopi v armado.

× × ×

KAM Z URADNIKI?

Stockholm, 6. septembra. »Birševija Viedomosti« poroča, da se v ruskem

notranjem ministrstvu vrše posvetovanja, kam bi spravili uradnike, ki so bežali iz od sovražnika zasedenih krajev. Število teh uradnikov presega 100.000.

REVOLUCIONAR PURČEV POMILOŠČEN.

Petrograd, 5. septembra. (K. u.) V Sibirijo pregnani revolucionar Purčev je brzojavil radikalnemu poslancu v dumi Kerenskemu, da je prejel obvestilo, da je pomiloščen in da nemudoma odpotuje v Rusijo.

PORUŠEN ŽELEZNIŠKI MOST.

Stockholm, 6. septembra. »Aftenposten« poroča, da je v železniški most čez Pajoviken pri Ekenaesu, ki je bil od začetka vojske podminiran, udarila strela, vžgala mine, ki so eksplodirale in porušile most. Most je bil 300 m dolg. Straže so bile na mestu mrtve.

PETROGRAJSKI MESTNI GLAVAR UMORJEN.

Carigrad. Po uradnih poročilih, ki so došla iz Petrograda čez Atene, je bil v soboto ponoči umorjen petrogradski mestni glavar.

× × ×

NEMŠKA JEZIKOVNA ODREDBA V VARŠAVI.

Poljski urad na Dunaju poroča: Nemška vojaška uprava v Varšavi je odredila, da se morajo odstraniti do 1. septembra vsi ruski napisi na vseh javnih poslopih. Ruski ulični napisi kakor tudi vsi napisi na zasebnih hišah, javnih lokalih, vsi trgovski

napisi itd. morajo izginiti do 20. septembra oziroma se nadomestiti s poljskimi. Samo ulični napisi morajo biti dvojezični: nemški in poljski.

× × ×

PODADMIRAL MAULER PO RUSIH ZADRŽAN V KIJEVU.

Dunaj. (K. u.) C. in kr. rezervni podadmiral Jožef vitez pl. Mauler se je nahajal s svojo ženo v Kijevu, ko je izbruhnila vojska. Ruske oblasti jima niso dovolile, da bi se bila smela vrniti domu. Po daljših pogajanjih je ruska vlada pritrdila, da se pl. Mauler in njegova žena zamenjata z ruskim generalom izven službe, ki se je s svojo ženo nahajal v Toplicah. Zamenjava se ni izvedla, ker je ruska vlada naznala, da podadmiral iz vojaških razlogov ne sme odpotovati. Pozneje se je izvedelo, da so pl. Maulerjeva pod prevezo kaznivih dejanj v Kijevu prijeli. Podadmiral se nahaja še vedno v ječi, gospe pl. Mauler z njenim otrokom so pa, kakor poročajo ruski listi, izgnali v Sibirijo. Zunanje ministrstvo je večkrat na rusko vlado vplivalo in pa obvestilo, da bodo generala Almasova tudi prijeli, če se do 30. avgusta ne bo poročalo, da so izpustili podadmirala pl. Maulerja iz ječe. Ker se do stavljenege roka ni nič odgovorilo, se je dne 3. t. m. brzojavno ukazalo, naj generala Almasova in njegovo ženo v Toplicah takoj primejo in odvedejo v Karlstein, kjer naj se generala strogo zapre, generalovo ženo pa internira.

svobodo. Hrano imajo tako, kakor italijanski vojaki, t. j. zjutraj kavo s kruhom, popoldne juho in pol litra vina, zvečer pa kruh. Denarja pa ne dobivajo nobenega. — Ujetniki iz Gradiške so internirani deloma v Florenci.

Kolera v Ajellu.

V trgu Ajello v Furlaniji, ki ga imajo zasedenega Italijani, je izbruhnila kolera. Doslej je znanih 10 sumljivih slučajev. Vse italijanske čete na soški fronti cepijo proti koleri.

× × ×

Strašno neurje v Neaplju in Bariju. — 21 mrtvih, nad 60 ranjenih. — Nad 12 tisoč ljudi v Bariju brez strehe.

Nad Neapljem se je utrgal oblak. Poplavljen je bila Via Roma in druge ceste. Neurje je najbolj divjalo v gorski okolici. Pri Brindisi se je podrl železniški most čez Renaccio. Tudi mesto

Bari je poplavljen. Voda je stala mestoma dva metra visoko. Do zdaj je znano, da so izpod razvalin podrtih hiš izlekli 21 mrtvih in nad 60 ranjencev. Nad Barijem je lilo več ur. Hudourniki so poplavlili okolico in mesto. Voda je nosila v temni noči orodje, mrtve živali, drevesa in druge stvari. Ljudje so preplašeni klicali na pomoč. Ker so eksplodirale mine, je bil strah še večji. Veliko hiš je podrtih, nadalje sta se podrla dva železniška mostova, veliki železniški nasipi in cestna železnica v Carbonaro. Artiljeristi in črnovojniki so pričeli takoj delati, da so uredili odtok hudournikov. Tudi v okolici Barija je zahtevalo neurje veliko človeških žrtev in je povzročilo veliko škodo. V Bariju je brez strehe nad 12.000 oseb. Prebivalstvo v Apuliji je strašno pobito.

K naši ofenzivi v vzhodni Galiciji.

Na primorski in koroški fronti mir, ob tirolski meji hudi artiljerijski boji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. septembra. Uradno se poroča:

Medtem, ko so Italijani včeraj na primorski fronti črti in na Koroškem splošno mirovali, se je razvilo v ozemlju sedla Kreuzberg južnovzhodno od Innichena po daljšem odmoru ljuto delovanje artiljerije in so tam poizkušali na več točkah približati se našim postojankam. Pehotni boji se zdaj niso razvili.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Kozmerice obstreljevane.

Poroča se nam: Kozmerice so vasica, obstoječa iz sedmih hiš, v katerih živi sedem kmečkih, dobrostojećih in pridnih družin, pripadajoča župi Svetolucijski, v Kozmeriškem hribu na desnem bregu Soče, oddaljena samo 10 minut od župne cerkve Sv. Lucije, ki je na levem bregu Soče. To vasico so Lahi dne 28. avgusta od poldne do večera strahovito bombardirali. Opazovali smo ta strašni prizor izpred župnišča Svetolucijskega, boječi se, da je vsa vas porušena in vsi ljudje ubiti. Pa le dve hiši ste bili deloma porušeni in od civilistov ni bil nihče niti ranjen. Tako je torej i ta vasica prešla svoj ognjeni krst in ga junasško prestala. Bila je pa isti in posebno naslednji dan tudi vas Sv. Lucija že nešteto krat bombardirana; ta je temu že popolnoma privajena. —n.

S Tolminskega

smo dobili poročilo:

Pri ljutih bojih med Kobaridom in Tolminom je padlo okoli 22.—23. avgusta nad 600 Lahov, a niti en naš vojak. Pravi čudež, tako je pripovedoval neki naš poveljnik.

Lahi so vsi obupani nad našimi redkimi, a železnimi četami. Še bolj se pa boje naših strašnih možnarjev 30-5 cm, ki so se tudi k nam priselili na Tolminsko. Lahi kar norijo strahu pred njimi. Pridno jih iščejo s topovi in letali, a zaman. Tako so skriti, da jih ne najdejo nikdar. V najhujšem mrazu se bodo še potili radi njih, če je prej ne odkurijo domov na suho polento — brez toča.

Most čez Sočo pri Črvinjenu popravljen.

Chiasso, 5. septembra. Glasom poročil iz Vidma je italijanski pionirski zbor dovršil popravilo soškega mostu pri Črvinjanu, ki so ga bili Italijani na čuden način sami razstrelili.

Laški poraz pri Mandrioli.

Dunaj. Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Ponoči 24. avgusta so zapazile straže na Cima di Vezzena, da se približava italijanska pehota. Nameravala je izvesti glavni sunek proti Mandrioli in Pasom di Sopra. Italijani so namreč pričakovali, da dobe vse utrjene postojanke prazne in opustošene. Neka brigada je naskočila štirikrat povrsti: Prva dva naskoka sta se zlomila že v našem ognju; ob zadnjih dveh naskokih so naši pustili Lahe, da so prišli do žičnih ovir, nakar je uničil sovražnika ogenj pehote in strojnih pušk. Ob 3. uri zjutraj so bili Lahi premagani. Naš poveljnik si je v spremstvu petih častnikov ogledal prostor pred našo postojanko. Našel je ve-

liko ranjencev, a tudi veliko Lahov, ki so se skrili v luknje, napravljene po granatah. Skriti Lahi so streljali na častnike. 6 častnikov je ujelo 150 Lahov. Ujeli smo tudi nevarno ranjenega polkovnika Riverreja, ki je, ko je bil ujet, prosil, da se sme posloviti od svojih tovarišev. Nesli so ga na bojišče, kjer je poljuboval mrtve in ranjence. Pač so ga laški vojaki, ki jih je srečal, divje preklinjali. Italijani so izgubili v tem boju veliko mrtvih in ranjencev, a naši niso izpraznili niti pedi branjene zemlje.

Salandra.

Chiasso, 6. septembra. Ministrski predsednik Salandra je na svojem povratku izjavil oblastem in nekaterim poslancem v Padovi, da bo zmaga gotova, če so vsi Italijani združeno in vztrajno pripravljeni na dolgotrajne žrtve.

Zima v gornji Italiji.

Lučano, 6. septembra. Iz cele gornje Italije poročajo, da se je temperatura močno izpremenila. Ne samo v visokem gorovju, marveč tudi drugod se je z debelim snegom napovedala zima. Ta sneg vpliva tudi na lombardsko nižino. Seveda poročajo sedaj o otežkočenih razmerah na bojišču.

Duhovniki v laški armadi.

Haag. »Reuter« poroča iz Rima: V italijanski armadi je uvrščenih 19.320 duhovnikov kot vojakov.

Belgijski kralj ne pride v Italijo.

Lučano. Kralj Ablert je odklonil, da obišče Italijo, kakor je delala laška vlada.

Stavke v Italiji.

Lučano. (K. u.) Ker se pojavljajo delavske stavke radi pre nizkih plač pri dobavnih delih armadi, je delavska zbornica v Florenci nastopila za to, naj se dobavna dela za armado poverijo občinam ali delavskim združenjem in ne več zasebnim podjetnikom.

V zraku zgorel.

Chiasso. (K. u.) Na letališču Cascina Costa tvornice dvokrilnih letal Savoja v Gallarate je vsled eksplozije zgorelo neko letalo s častnikom in z enim vojakom.

Laške častniške izgube.

Chiasso. (K. u.) Nevarno ranjen je bil v bojih meseca avgusta poveljnik nekega pešpolka polkovnik Vittorio Russi. — Dne 28. avgusta je padel polkovnik Luigi Trasarelli. — Polkovnik Lorenzo Barco je bil težko ranjen.

Italijanski koncentracijski tabori za ujetnike iz avstrijskih dežel.

se nahajajo glasom goriskega »L'eco de Litorale« v naslednjih krajih: V Pincrolo (Turin) v vojašnici Vagnone, v Bresciji na gradu, v Livornu v kavalerijski vojašnici, v Casalmaggiore (Cremona), v Astih (vojašnica Colli in Vittoria), v Alessandriji (grad Gavi) in v Citadeli (Piemont), v Ajellu Furlaniji, v Vogheri, v Genovi, v Cremoni in Paviji. Izmed ujetih duhovnikov navaja gornji list: V Alessandriji se nahajajo don Ballaben, don Simsig, iz Dolenje in don Tognon; v Asti je don Brandl, v Novari don Al. Pinat iz Beljana in don Gratton iz Strassolda. Večina civilnih ujetnikov je nastanjenih v šolah, vojašnicah, vzgojnih zavodih, in kakor pišejo, se z njimi dobro ravna ter uživajo precejšnjo

Dobava kovin za vojne namene.

Velike važnosti v vojnem načrtu entente je obkoljenje centralnih sil in s tem doseženo zaprtje dovoza potrebnih surovin.

V mirnih časih smo za izdelovanje municije potrebne kovine po večini dobivali iz inozemstva. Ker je ta dobava med vojno za centralni sili če ne popolnoma zabranjena pa vendar izredno omejena, so mislili njeni nasprotniki s to ukrenitvijo centralni sili od trenotka izčrpanja lastnih zalog zadržati od izdelovanja municije. Kako zelo so se v tem motili, kaže dosedanj potek vojne ter dosedanje stanje izdelovanja municije, ki je za dolgo časa popolnoma zagotovljeno.

Napaka v preračunanju naših sovražnikov je obstojala v tem, da niso vpoštevali izredno velikih množin kovin na Nemškem in v Avstro-Ogrski. Današnje stanje tehnike omogočuje, kovine in zlitine, nahajajoče se v različnih oblikah kot zlitine zopet prevesti v stanje, primerno za izdelovanje municije. Ko so torej tvornice municije v mirnih časih potrebo kovin krile na odprtem svetovnem trgu, je bilo treba za preskrbljenje kovin v vojni čisto drugačnim dobavnim virom primerno ustvariti čisto nove organizacije.

V naši državni polovici se je v ta namen novembra l. l. na poziv vis. c. kr. ministrstva za trgovino in s pritrditvijo vis. c. in kr. vojn. ministrstva ustanovila delniška družba kovinska centrala na Dunaju. V družbeni upravi so zastopani odposlanci imenovanih ministrstev, železniškega ministrstva in c. in kr. inspektorata tehnične artiljerije. Ta zadnje imenovana vojaška oblast stalno nadzoruje službo delniške družbe kovinska centrala, ki se je odrekla pravici, prosto razpolagati z zalogo kovin, ki jih kupi sama, in jo prepušča c. in kr. inspektoratu tehnične artiljerije, da jo porazdeli med podelovalce. Delniška družba centrala kovin zaračuna za svoje poslovanje samo majhne, oblastveno dovoljene režijske doklade. Pri likvidaciji eventualno preostali presežek se bo po § 35 pravil odkazal c. in kr. vojnemu ministrstvu za vojnookrbovalne namene.

Z ozirom na te od družbe prevzete obveznosti je bila delniška družba centrala kovin od c. in kr. vojnega ministrstva, v sporazumu s c. kr. domobranskim ministrstvom in c. kr. ministrstvom za trgovino izrecno pooblaščen

za nakup kovin v namene vojne uprave. Takisto je poverjena z ravnanjem z rekviriranimi kovinami.

Pri nakupu takih kovin, ki pridejo za vojne namene v poštev, prevzame kovinska centrala tudi popolno odgovornost za intencijam vojne uprave primerno porabo materialij. Zlasti je delniška družba kovinska centrala pooblaščen in ji je naročeno, da kupi c. kr. centralni revizijski komisiji ali drugim oblastvenim poslovalnicam naznanjene ali ponujene materialije. Od nje povrnjene nakupne cene so določene sporazumno s c. kr. trgovskim ministrstvom od vsakokrat merodavnih zvez industrijalcev ali od drugih javnih korporacij.

Doslej delniška družba kovinska centrala ni stopila neposredno pred javnost, ker ji je bilo mogoče zadostne množine kovin si preskrbeti dogovorno z večjimi zavodi. Ker pa je sedaj na ta način doseženo blago večinoma porabljeno, je treba torej odpreti naravnost neizcrpne vire v privatni lasti nahajajočih se kovinskih množin. To naj se izprva izvrši potom nakupa iz proste roke, da se čim dlje mogoče izognemo rekvizijske poti. Delniška družba centrala kovin se torej na vse lastnike čistega niklja, bakra, mesinga, tombaka, litine, bronca in drugih zlitin z bakrom v kakršnikoli obliki naj že prihaja na trg ali se nahaja za privatno rabo, obrača s prošnjo, naj se ji te materialije ponudijo v nakup. Ponudbe naj se za sedaj naslavljaajo izključno na glavno pisarno kovinske centrale delniška družba (Hauptbureau der Metallzentrale-Aktiengesellschaft) na Dunaju I., Kleeblattgasse 4. Ustanavlja se pa že velika organizacija, ki bo razpolagala s številnimi prevzemalnicami.

Zaznamek teh prevzemalnic se objavi v kratkem.

Cerkvena umelnost.

Kritika: I.—k v številki 200 »Slovenca« z dne 2. septembra t. l. pozivljam, da se podpiše s polnim imenom. To pa zaradi tega, da se dokaže, da je bil osebno v Starem trgu; sicer domnevam, da delo, katero ocenjuje, niti ni videl. Nekatere besede zadevajo mene, in sem dolžan podati pojasnilo župniji in javnosti, da bo potem vse »razumljivo«.

V Starem trgu pri Ložu, dne 4. septembra 1915.

Ivan Kromar, župnik.

Potopljena angleška krížarka. Nemški podmorski čoln „U 27“ izgubljen.

Berlin, 6. septembra. Nek naš U čoln, ki se je na morju srečal z U čolnom 27, poroča, da je U 27 potopil približno 10. avgusta zahodno od Hebridov neko starejšo malo angleško krížarko. U 27 sam se ni vrnil. Ker se U 27 nahaja dlje časa na morju, se mora računati, da je izgubljen.

Dne 18. avgusta ob 7. uri zvečer je zopet nek angleški popotni parnik obstreljeval s topovi nek nemški podmorski čoln, ki je poizkušal v Bristol došli parnik s streljanjem ustaviti.

Načelnik mornariškega štaba.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 6. septembra. (Kor. ur.) Wolf-fov urad poroča iz velikega glavnega stana: Pripetilo se ni nič posebnega. Neko sovražno dvokrilno letalo je bilo na cesti Menin—Ypern sestreljeno.

Najvišje vojno vodstvo.

Angleške izgube.

Frankobrod. »Frankfurter Zeitung« poroča: Angleški seznam o izgubah od 25. julija do 24. avgusta obsegajo imena 2256 častnikov in 36.319 mož. Junija so znašale izgube 2193 častnikov in 62.710 mož, julija 1202 častnika in 29.947. Mornarica je izgubila 65 častnikov in 1267 mož.

Zopet požar v neki francoski tvornici.

Pariz. (Kor. ur.) V Chichy je pogorela neka tvornica, ki je delala za armado. Škoda je, kakor poroča »Matin«, zelo izdatna.

Pomoč Japonske sporazumu.

Curih. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Japonske tvornice, ki izdelujejo orožje in strelivo za Rusijo, so število delavcev pomnožile od 15.000 na 40.000. Iz Petrograda se poroča, da so z Japonskega poslali na Kitajsko 50 parlamentarcev, ki vplivajo na uditve japonsko-kitajskih razmer. Japonci se boje gospodarske zveze Amerike in Kitajske.

Tudi japonski poslanik v Stockholmu taji te vesti.

Kitajska — velesila na morju.

Kitajska je naročila v Ameriki 100 podmorskih čolnov. Ko dobi Kitajska te podmorske čolne bo ena prvih velesil na morju. Japonci bodo pri tem neljubo presenečeni. Kitajska več ne spi. Angleško časopisje jadikuje.

Z juga.

BOLGARIJA IN SRBSKI ODGOVOR.

Sofija, 6. septembra. Vsi tukajšnji listi se bavijo z odgovorom Srbije na predloge štirispornosti; vsebinski odgovori se manjkajo podrobnosti: »Dnevnik« izve od tu bivajočega ruskega poslanika Savinskega, da je srbski odgovor odklonila. »Balkanska pošta« piše: »V zvezi s srbskim odgovorom pričakuje bolgarska vlada od strani zastopnikov štirispornosti pojasnila o stališču srbske in grške vlade. Potem bo vlada pripravila odgovor na entente predloge.«

TURŠKO - BOLGARSKI DOGOVOR.

Berlin, 6. septembra. V resnih političnih krogih sedaj več ne dvomijo, da so turško-bolgarska pogajanja privedla do stvarnega sporazuma in da so končana.

Kodanj, 6. septembra. Dopisniku lista »Temps« v Sofiji je izjavil bivši minister Genadijev, da so turško-bolgarski odnosi izborni.

STALIŠČE BOLGARSKE OPOZICIJE.

Genf, 6. septembra. Štirispornostno časopisje je razširjalo mnenje, da bi bila bolgarska opozicija pripravljena sprejeti tudi minimum srbskih in bolgarskih koncesij, samo da prepreči turško-bolgarski dogovor. Temu nasprotujejo izjave voditelja opozicije Genadijeva v »Tempsu«. Ta odločno zastopa mnenje, da mora štirispornost povečati svoje napore v Nišu in Atenah, da zagotovi popolno zadovoljstvo upravičenih bolgarskih zahtev. Sicer bi bolgarskemu ljudstvu v resnici ne preostalo drugega, kot da pripravi sporazum s Turčijo.

BOJ MED SRBI IN BOLGARI.

Atene, 4. septembra. »Nea Alitheia« poroča iz Skoplja: Pretekli ponedeljek je prekoračila močna četa bolgarskih komitašev pri Kočani srbsko mejo in je prodrla do Novena sela. Srbske oblasti so brzojavno zahtevale vojaške pomoči. Med komitaši in oddelkom srbskih čet je prišlo do boja, pri čemer sta bila dva Bolgara ubita, a trije ranjeni. Bolgarsko mejo se utrjuje.

BOLGARIJA SE PRIPRAVLJA

Curih, 6. septembra. Švicarski listi poročajo iz Niša: »Dnevnik« razširja poročilo, da je bolgarska vlada vse obmejne garnizije ojačila na vojno moč in pripravlja tudi druge odredbe proti Srbiji.

Frankfurt, 6. septembra. »Frankf. Ztg.« poroča iz Carigrada, da je Bolgarija ustavila železniški promet proti grškim postajam solunske železnice. Istočasno je Bolgarija prepovedala grškim podanikom prestopiti na bolgarsko ozemlje.

PRAZNE GROŽNJE BOLGARIJI.

Sofija, Atenska poročila, da bi bila Grška v slučaju bolgarskega napada obljubila Srbiji pomoč z orožjem, je prazna izmišljotina, da bi prestrašili Bolgarijo.

RUSI OGROŽAJO BOLGARSKO OBA-LO.

Iz Budimpešte se poroča dne 4. t. m.: Bukareški »Universul« poroča iz Konstance, da so tje kaj dospela zanesljiva naznanila, glasom katerih je rusko črnomoško brodovje dobilo povečje biti pripravljeno, da vdari v pas bolgarske obale. V Odesi so zbrani večji oddelki čet. V luki je mnogo parnikov s četami na krovu pripravljenih na odhod.

V Dedeagaču so glasom vesti iz Soluna na raznih mestih poslali težke topove, ki v dobro kritih postojankah varujejo mesto pred vsakim napadom z morja.

POGAJANJA Z RUMUNJO.

Monakovo. Iz Bukarešta se poroča, da namerava odstopiti finančni minister Costinescu. Njegov odstop je odvisen od dogovora med Nemčijo in Rumunijo glede na prevoz premoaga in na izvoz žita. Bratranu stališče ni omajano, ker za svojo osebo ni tako navezan na načrte sporazuma, kakor se trdi, in si je ohranil popolno prostost postopanja. Zaključena tudi še niso pogajanja med Sofijo in Bukareštom. Pogajajo se popolnoma neodvisno glede na sporazum.

POGODE MED BOLGARIJO IN RUMUNJO NL.

Lugano. (K. u.) »Secolo« poroča iz Sofije: Bolgarija in Rumunija se glede na Dobrudžo še nista pogodili. Preden se pa to ne doseže, ne moreta niti Bolgarija in ne Rumunija nastopiti z vojsko sporazum v korist.

NEMCEV SE BOJE.

Frankfurt, 6. septembra. »Frankfurter Zeitung« poroča: Srbija in Rumunija zbira znatne čete ob cesti, po kateri bi morali iti Nemci, da bi prinesli Turkom pomoč. 150.000 rumunskih vojakov je baje zbranih v Turn-Severinu.

NARODNI DAR PUTNIKU.

Curih, 6. septembra. Srbska skupščina je soglasno dovolila 250.000 frankov kot narodni častni dar generalu Putniku.

Turčija v vojski.

NOVO TURŠKO PRODİRANJE.

Švicarski listi poročajo iz Sofije: Turki pripravljajo na Dardanelah obsežno, mogočno prodiranje. Akcija je sicer tajna, a transportov čet niso mogli prikriti. Ponoči in podnevi dohajajo vojaški transporti iz Male Azije in iz Carigrada. Dardanelske utrdbe oborožujejo z velikimi topovi.

Proti izdajalcem domovine.

V »Slovincu« smo razkrili, kako je velikosrbska propaganda segla celo v Ameriko, da bi ondaj pod krinko laži z neko »slovensko ligo« lovila naše rojake. Sakserjev »Glas Naroda« se je v Ameriki udinjal tej podli propagandi, znani dr. Jedlovski in drugi člani takozvanega jugoslovanskega odbora, katerega so ustanovili brez vednosti in brez odobrenja našega naroda pa so v Ameriko vrgli mreže, v katere naj bi se lovili ameriški Slovenci in Hrvatje, da bi šli na vojsko zoper svoje stariše, svoje brate, proti Avstriji. »Glas Naroda« je pozival Slovence naj bodo uporniki. Agentje »jugoslovanskega odbora« so pričeli v Ameriki nabirati vojake za četverospornost.

Izdajalcev pa nikjer ne marajo. In tako tudi ne v Združenih državah. Tako hujskanje je prepovedano tudi v ameriški svobodni državi. Vlada Združenih držav je uvidela, da s takim postopanjem krši zakon nevtrilitete. Zaprla je v Čikagi 23 naših rojakov, ki so se dali speljati na led ligaške lige. Več oseb je zaprla tudi v drugih krajih in ni izključeno, da kaj sličnega dožive tudi elementi okoli newjorškega »Glas Naroda«.

V Newyorku izhajajoči »Slovenski Narod« je zgoraj imenovano ligo ostro potipal. Ta list v eni zadnji številki o porazu lige priobčuje naslednje zanimivosti:

Oficielno ali službeno trebilo ligaške svojati si v zadnjih dneh v potu svojega obraza prizadeva zakriti pravi namen nesrečne in kramarske lige, po kateri niti njeni lastni ustanovitelji ne žalujejo. Nerodni pisec tistih vrstic v omenjenemu lističu ne mara nič več imeti stikov z »jugoslovani« ter se končno pospe do trditve, da je liga »ameriška« organizacija. (Menda mu je kdo pisal, da smatra ligo za culokafski nestvor.) Na vsak način se hoče izvit ter uveriti kratkovidneže o »preblagem« namenu kramarsko ligaške zalege.

Pa ga je izdal le-tom in razgalil njegov lastni bratranec, neki že v zadnjih trepljajih hropeč listič, ki sliši na ime »Glas Svobode«.

Kakor čitamo v tem pravkar omenjenem lističu, se lasanje za zapuščino pokojne lige skoro prične. Da je zapustila precej najbližjih sorodnikov, ki se bodo potegovali za njene dolarje, se tudi lahko povzame iz napovedi zapuščinske razprave po preminuli ligi žalostnega spomina.

Zapuščinski upravnik, neki John Jager — to menda tisti »umetnik«, ki je pred nedavnim zapravljaval svoje »presiljajne« visoke »dijete« po »Glasu Naroda« in namerava imenovati dedičem slovenskega denarja, nabranega med ubožnimi slovenskimi delavci — trpini, sledeče ljudi na sledeč način:

1. Sto slovenskih dolarjev naj se pošlje »Jadranski Legiji« v — Nišu na Srbskem.

2. Dvesto slovenskih dolarjev naj se pošlje neki ženski, ki čuje na ime Slavka Gujić v — Nišu na Srbskem.

3. Sto slovenskih dolarjev naj dobi neki I. Matanović, ki se klati po — Cetinjah na Črnogorskem.

4. Nakaže naj se po uredništvu »Glasa Naroda« javnemu sramotilecu Avstrije in bivšemu avstrijskemu konzulu dr. I. Goričarju, sto delavskih dolarjev.

5. Štiristo dolarjev, štiristo delavskih žuljev, naj se odpošlje jugoslovanskim dezertarjem in postopačem v Londonu.

6. Zdržuje naj se z delavskim denarjem komedijanta in dobesednega pohajča, R. Trošta, na njegovih pustolovščinah po Ameriki.

Tako, dragi rojaki, odslej boste morali poleg svojih družin rediti in zdrževati še celo tolpo tukajšnjih in londonskih postopačev, to pa na ukaz tistih ljudi, ki so vam že sami požrli marsikateri dolarček, in sedaj, ko si mnogi naših rojakov komaj toliko prislužijo, da se le iztežka prerinejo skozi življenje, sedaj ko vam leži v stari domovini na tisoče težko ranjenih vojakov, ki so branili Vaše domove in vrtove, koder ste se kot dec brezkrbno podili ter se veselili ključnih vigradi, Vašo zemljo, na kateri ste prebili najlepše dneve svojega življenja, preživeli zlato dobo svoje najnežnejše mladosti, zemljo, kjer še žive naši stariši, bratje in sestre.

Vaš denar naj gre v Srbijo, ki je neprestano ruvala proti naši stari domovini, v Srbijo, ki je zanelila sedanji svetovni požar, v tisto Srbijo, kjer je padlo pod srbskim mečem toliko naših junakov!

Kar smo poprej z bojaznijo v srcu napovedovali, se je že začelo uresničevati. Peščica naših ljudi se je dejansko udinjala srbski propagandi, in rajnka »slovenska« liga je bila njena dekla.

Zato pokažite takim ligaškim zapeljivcem vrata, kadarkoli in s kakršnokoli pretvezo se prikažejo pod Vašo streho. Nikar ne verujte izdajalcu! Leta je podkupljiv in verolomen ob enem. Pogrebci rajnke lige so zmožni pošiljati slovenski denar na Srbsko. Potemtakem se ne bo zgodilo prav nič čudnega, če utegne kar čez noč popihati »operni« komedijant s četo zapeljanih Slovencev na Srbsko, seve, ako ga prej ne pograbi dalekosežna roka ameriške pravice.

Vesele nas te poštene besede ameriškega slovenskega lista. Za izdajalce domovine naj med nami ne bo prostora!

Uradni izkazi izgub.

Izgube 87. pešpolka.

Kadet Erstenjuk Nikolaj, ranjen; praporščak Fleišner Josip, ranjen; praporščak Frantz Franc, ranjen; praporščak Honza Rudolf, ranjen; poročnik Kaudelka Josip, ranjen; kadet Kriwuczky, ranjen; kadet Martini Marjan, ranjen; nadporočnik dr. Straußer Alojzij, mrtev.

Mrtvi: Častniški sluga Borlak Avgust, Sv. Barbara; inf. Borštner Anton; inf. Drenik Josip; inf. Ferrarin Nikolaj; inf. Kobalt Matija; inf. Korošec Franc; inf. Kos Franc; desetnik Kovač Franc; inf. Kukanja Anton; inf. Lešnik Maks; inf. Mavrič Jurij; Vitanje; inf. Miklavc Ivan; inf. Preložnik Jurij; inf. Pušenjak Franc; desetnik Remih Make, Blanca; inf. Royič

Mihael; desetnik Selič Jakob; inf. Sesko Matija; inf. Smon Rudolf; poddesetnik Straus Franc; inf. Suhl Jakob; poddesetnik Supanc Vinko; inf. Toman Ferdinand; inf. Železnik Franc; desetnik Zelič Rudolf. Ujet: inf. Martini Božidar.

Izgube 5. dragonskega polka.

Dragonec Bunšek Ivan, u.; dragonec Ilič Anton, u.; dragonec Počivau-nig Engelbert, r.; deset. Thurner Alojz, mrtev; dragonec Bengust Franc, r.; dragonec Zupančič Josip, ujet.

Izgube 17. pešpolka.

Inf. Gruber Josip, r.; inf. Granič Josip, r.; inf. Izak Franc, r.; inf. Jedlička Kristan iz Radgone, mrtev; inf. Mojži Miroslav, mrtev; poddesetnik Polanc Karel, r.; inf. Puš Mihael, r.; inf. Redenšek Josip, r.; inf. Schaffer Franc, r.; inf. Senekovič Karel iz Maribora, mrtev; poddesetnik Simončič Mihael, Velikovec, r.

Izgube 47. pešpolka.

Mrtvi: Bedenik Julij; inf. Denk Josip; inf. Franc Anton; inf. Geratič Jakob, Radgona; inf. Haas Ivan; desetnik Jank Ivan; inf. Korošec Anton; inf. Lorenčič Rudolf; poddesetnik Polhammer Anton; inf. Ranner Ludvik; inf. Soršak Marko; inf. Talhofer Karol.

Izgube 26. domobranskega polka.

Praporščak Horeiss Bohumil, mrtev; stotnik Jurkovič Franc, ranjen; poročnik Schwarz Ivan, ranjen.

Mrtvi: Tit, poddesetnik Dengg Josip; rez. Fabian Martin, Svetina; inf. Förstner Franc; inf. Glas Franc, Rožno; inf. Imeršek Simon; rez. Kainz Anton; inf. Kaiser Rudolf; inf. Knecht Jakob; inf. Kundner Anton; inf. Pikel Ivan, celjska okolica; inf. Puchmann Anton; inf. Schlamberger Jurij; inf. Sever Franc; inf. Trstak Alojzij.

Izgube 28. domobranskega polka.

Inf. Bošer Bogomir, r.; inf. Kagl Alojzij, mrtev; inf. Kleindienst Ivan, r.; inf. Koritnik Alojzij, r.; inf. Kostanjevec Franc, mrtev; poddesetnik Likavec Karel, r.; inf. Muler Jakob, r.; inf. Pal Franc, r.; inf. Pickl Alojzij, r.; inf. Predanič Ivan, mrtev.

Mrtvi: inf. Bajer Florijan, Radgona; inf. Bratuša Aleš; inf. Černelič Mirko; inf. Grabner Josip; četovodja Herbsthofer Franc; inf. Jerič Ivan; inf. Klampfer Franc; inf. Kotter Matija; inf. Lorber Josip, Slov. Bistrica; inf. Mar Tomaž; inf. Niggas Bogomir; inf. Pettinger Alojzij; inf. Šattler Josip; inf. Soršak Franc, Poljčane.

Doživljaj Slovence na polovanju v Italiji.

Te dni se je v našem uredništvu zglasil c. kr. poštar iz Livka v tolniskem okraju g. Janko Hrast, ki biva sedaj s svojo družino kot begunec v Domžalah, in nam pripovedoval, kaj je doživel lani decembra na Benečanskem. Šel je bil obiskat nekega svojega sorodnika, toda na potu so ga kot vohuna prijeli laški orožniki (v Sv. Lenartu Slovenskem) in ga odvedli v Čedad, kjer so ga zaprli. Po večkratnem zaslišanju na policijski in sodni oblasti, so ga končno obsodili na 10 dni zaporu za pretvezo, da je njegov žepni nožič nekoliko daljši nego 4 cm, kar je v Italiji prepovedano. Ker je bil teh 10 dni že odsedel v preiskovalnem zakoru, so ga končno izpustili in ga z oboroženim spremstvom odpravili čez mejo. Medpotoma je orožnik pravil, kako da je Avstrija kriva sedanje svetovne vojne in da bomo čez nekaj časa napadeni še od neke druge države, ki da nas bo uničila. (Prvi del tega prerokovanja se je medtem uresničil, drugi del se pa kljub Cadornovim naporom ni in se ne bo!) G. Hrast se je v čedadskem zaporu seznanil z nekim Ljubljancem, ki je ob izbruhu svetovne vojske pobegnil v Italijo, da bi mu ne bilo treba v vojno. Pa si je slabo prebral. Dela ni mogel nikjer dobiti in italijanske oblasti so ga preganjale iz mesta v mesto in ga končno izgnale v Švico. Pretrpel je neizmerno gorja. Da bi ga vsaj v miru pustili in bi mogel najti kak zaslužek, je iz Švice zopet peš odšel na Beneško in se ondaj civilno poročil s hčerjo revnega kmeta. A beda je v tamošnjih krajih tolika, da ne more najti nikjer rednega zaslužka; kadar je sila največja, se zateče v zapor, kjer ima vsaj nekoliko hrane. Mož je pravil, da je na svojih potovanjih videl, kako Italija vse vojaštvo premiče proti avstrijski meji.

Razna poročila.

MIROVNI GLASOVI IZ ANGLEŠKE IN AMERIKE.

Kodanj, 6. septembra. List »Daily News« piše: Prezgodaj je še misliti na skorajšnji sklep miru, vendar je pač možno, da imajo močni ameriški mirrovni pojavi to pot nekaj gotovega za podlago. Zaenkrat je treba še čakati,

vendar je nekaj ovir za pričetek mirov-
nih razgovorov že padlo.

8. MIROVNA KONFERENCA.

Kodanj, 6. septembra. (K. u.) Osmo ni-
zozemska mirovna konferenca je bila da-
nes otvorjena.

KADAR IZBRUHNE VSTAJA NA FIN- SKEM, BIJE URA ŠVEDSKI.

Kolin. »Kölnische Ztg.« poroča: Šved-
ski politik, državni poslanec profesor Kjell-
en, piše v nekem švedskem listu: Stoji, če
izbruhne na Finskem vstaja, pride ura
Švedski. Iskali ne bomo prilike, marveč
iskala nas bo sama. Ljudsko mnenje, ki se
upravičeno obotavlja, da bi se vmešavalo
v veliko politiko sile, se bo nahajalo pred
novimi smotri. Rečite, kar hočete, samo-
mostojnost Finske je absoluten pogoj za
varnost Švedske v bodočih časih. Kakor
hitro se razvije od zunaj finsko vprašanje,
čutimo, da bo bila ura Švedski.

SVEN HEDIN SE VRNIL NA ŠVED- SKO.

Sockholm. Sven Hedin se je vrnil
s svojega obiska na zahodni bojni črti
v Stockholm. Tekom enega meseca je
obiskal vse vojskovodje. V Novem Ge-
orgijevsku se je sestal s cesarjem Vilje-
mom. Razmere v armadah zaveznikov

Monsignor Anton Zupančič.

Ob sklepu lista smo dobili žalostno
poročilo, da je danes opoldne po kratki
bolezni umrl velečastiti gospod monsignor
Anton Zupančič, tajni komornik Nj. Sve-
tostapepe, knezoškofijski konzistorial-
ni svetnik, profesor bogoslovja. Rojen je
bil 13. januarja 1841, posvečen je bil v du-
hovnika 3. avgusta 1867. Domovini je
blagi pokojnik izvršil veliko delo z usta-
novitvijo »Katoliškega tiskovnega dru-
štva«, za katero se je dolgo vrsto let
trudil in žrtvoval. Sad njegovega truda je
sedanji razvoj »Katoliškega tiskovnega
društva«. Več o pokojniku spregovorimo v
prihodnji številki. Pogreb bo v četrtek po-
poldne. Monsignoru Antonu Zupančiču
jamči njegovo delo za Slovence trajen
spomin!

Dnevne novice.

+ Še dva duhovnika umrla. Umrl je
včeraj, v ponedeljek, zvečer po kratki bo-
lezni v Zalogu pri Cerkljah pri Kranju vlč.
g. duh. svetnik Mihael Barbo. Pogreb
bo v sredo ob 4. uri popoldne na farno po-
kopališče v Cerkljah. Blagemu, velezasluž-
nemu gospodu blag spomin! — Umrl je v
Terzinu v nedeljo, 5. septembra, zvečer
nenadoma č. gosp. zlatomašnik Jožef
Preša, župnik v pokouju. Pogreb v Meg-
šu 7. septembra (v torek) ob 3. uri po-
poldne.

+ Odlikovanja. Viteški križec Leopold-
ovega reda z vojno dekoracijo je dobil
fml. Ervin pl. Mattanovich, voj. poveljnik
v Gradcu. Vojaški zaslužni križec 3. vrste
z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 8.
lov. bat. Marij Rebek. Najvišje pohvalno
priznanje so dobili: podpolkovnik 87. pp.
Franc Peter; črnovoj. poročnik 8. polj. top.
p. Oton pl. Kriesten; poročnik 27. pp. Mi-
roslav Wehrhan, pri 7. lov. bat.; poročnik
156. črnovoj. bat. dr. Franc Vončina, pri
47. pp.; nadporočnik 8. lov. bat. Iv. Holzer;
poročnik 97. pp. Karel Franjš; poročnik
47. pp. Alfred Theiner. Zlato hrabrostno
svetlinjo je dobil štabni narednik 17. pp.
Jerše Rudolf in četovodja 97. pp. Casalini
Ivan. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z
vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 27.
dom. p. Karel Niedermayer. Cesarsko po-
hvalno priznanje je ponovno dobil poroč-
nik 27. dom. p. Mihael Levec. Cesarsko
pohvalno priznanje so dobili: nadporočnika
Evgen Ripp in Oton Schmotz, oba pri 27.
dom. p.; nadporočnik 97. pp. Josip Stepec,
pri 27. črnovoj. pp.; nadporočnik 27. dom.
p. Franc Briller; črnovoj. višji zdravnik dr.
Vinko Železnikar, v vojni bolnišnici 1/3;
črnovoj. asist. zdravnik 7. lov. bat. dr. Jer-
nej Demšar; poročnik dr. Franc Vončina,
156. črnovoj. bat. Srebrni zaslužni križec
s krono na traku hrabrostne svetlinje je
dobil narednik 4. dom. p. Ivan Sternad,
narednik, štabni vodja 27. dom. p. Ivan
Logar in narednik 27. dom. p. Josip Kett-
ner. Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste
so dobili: praporščaki Jernej Paulič, Aloj.
Ferk in Edmund Gnieschek in poddeset-
nik Franc Devstvenšek, vsi štirje pri 26.
dom. p. Bronasto hrabrostno svetlinjo so
dobili: četovodja Ivan Juvančič, poddeset-
nik Mihael Uhl, infanteristi Martin Klinar,
Ivan Planček in Franc Polaoer, vseh pet
pri 26. dom. p. Red železne krone 3. vrste
z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 7.
pp. Miroslav Tomann. Vojaški zaslužni
križec 3. vrste z vojno dekoracijo so dobili:
nadporočnik 96. pp. Anton Sovre, stotnik
7. pp. Miroslav Anelt, poročnik 17. pp. Jo-
sip Stigger in nadporočnik 9. lov. bat. Bru-
no Čebul. Najvišje pohvalno priznanje sta

dobila: poročnik 2. trenske divizije Franc
Podlogar in poročnik 78. pp. Vid Barle.
Zlat zaslužni križec s krono na traku hra-
brostne svetlinje je dobil domobr. rač. ofi-
cijal pri 3. zbornem poveljstvu Avgust Zu-
žek. Srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste
sta dobila: štabni narednik Stanič Franc in
rez. četovodja Černošek Anton, oba pri 3.
pion. bat. Srebrno hrabrostno svetlinjo 2.
vrste sta dobila poddesetnika Bračič Ma-
tija in Petkovšek Pavel, oba pri 3. pion. b.,
2. stot.

+ Železniške vesti. Za revidenta je
imenovan Emanuel Hail, adjunkt in načel-
nik postajnega urada v Kočevju. Za ad-
junkt sta imenovana asistent Emerik Wa-
tzak pri želez. obratnem uradu na Jese-
nicah in asistent Anton Rupar, pri želez.
obratnem uradu v Ljubljani, državni ko-
lodvor.

— C. kr. kmetijska družba za Kranj-
sko, ki se je že opetovano pečala s tržni-
mi razmerami, ki so nastale vsled izrednih
dogodkov, je imela včeraj zopet sejo, v ka-
teri so se vsa ta vprašanja temeljito ob-
ravnavala. Sklenilo se je poslati uteme-
ljene vloge na deželno vladu, na poljedel-
sko in na pravosodno ministrstvo. Obrav-
navale so se cene živine, prešičev in sena
in način rekvizije. Pravosodno ministrstvo
se naprosi, da naj ukrene, da se glede vi-
šine cen kmetijskih pridelkov od sodnikov
zaslišijo kmetijski strokovnjaki. Obnovi se
predlog na vladu, da se odpravijo maksi-
malne cene za prodajo živine in se ji na-
znanijo cene, ki odgovarjajo sedanjim pro-
dukcijskim razmeram. Vlada se opozori na
nedostatke, ki so nastali v tem, da se je
pet dolenjskih sodnih okrajev glede oddaje
jajec popolnoma izročilo ljubljanskemu
mestu. Imenujejo se zastopniki c. kr. kme-
tijske družbe v sodne komisije, ki bodo
odločevala o dopustnosti prodaj kmečkih
zemljišč.

— O generalu Puhalo. Hrvaški li-
sti pišejo: »Znani vojskovodja enega dela
avstrijskih čet v boju proti Rusiji
fcm. Puhalo (Nemci ga pišejo Puhallo)
je naše gore list. Njegov stari oče in oče,
sta bila doma v Hercegovini v vasi
Prenja, občina Dubrava, okraj Stolac.
General Puhalo je pravoslavne vere.

— Umrl je v Dragi Peter Modic,
posestnik, gostilničar in trgovec, pristaš S.
L. S., občinski odbornik, nadzornik kraj-
nega šolskega sveta v Dragi in cerkveni
ključar. Naj počiva v miru! — V Litiji je
umrl posestnik g. Anton Preinfalk,
v Mozirju pa posestnik in občinski svetov-
alec Anton Elender. — Umrl je v
Vižmarjah posestnik in gostilničar g. To-
maž Štrukelj, brat č. g. župnika v
Šmartnem v Tuhinju. Pokojnik je bil zvest
naš pristaš. N. v m. p!

— Vpoklicanje letnikov 1897. in 1865.
do 1872. Z Dunaja poročajo: Črnovojniki
letnika 1897. bodo poklicani (izvzemši naj-
brž srednješolske dijakke) dne 22. septem-
bra pod orožje. Črnovojniki letnikov 1865.
do 1872. bodo poklicani najbrž 15. oktobra
ali pa šele 15. novembra.

— Radi steparske kride so zaprli v
Celovcu lastnika tvrdke Kattinig &
Tschock.

— Ureditev kupčije s konji. Vzlic
množkratnim nerednostim in zlorabam
pri kupčiji konj v okrajih, ki so bolj ali
manj prizadeti po vojnih dogodkih, vlada
ni izdala prepovedi za izvažanje konj iz
posameznih dežel ali okrajev. Da pa pre-
preči spekulativno nakupovanje konj od
nepoklicanih oseb, s katerim se odtegne
svojemu namenu velika množina konj, ki
so potrebni za obdelovanje polja in druga
domača dela, namerava država to vpra-
šanje rešiti s posebno naredbo, ki bo v
kratkem objavljena v državnem zakoni-
ku. Po tej naredbi bo politična oblast me-
rodajno vplivala na kupčijo s konji.

— Nova brošurica. C. kr. namestni-
štvo v Gradcu je pravkar izdalo brošurico,
kako se prideluje zgodnja zelenjad, katera
brošurica je nekako izpopolnilo publikacij
o konserviranju zelenjadi ter o domači
uporabi sadja. Opozorjamo na to zanimivo
brošurico s pristavkom, da se dobi pri
graškem namestništvu 100 komadov za
9 kron.

— Nabirajte ježice! Občutno pomanj-
kanje surovin za izdelovanje strojil sili k
temu, da se uporabljajo v navedeno svrhu
vsakršna v to porabna sredstva. Pri tem
pridejo v prvi vrsti v poštev ježice, katere
po nekod tudi šiske imenujejo. Ježice
imajo relativno mnogo strojlne vsebine,
so ravnokar dozorele in jih je po hrastovi-
ni v izobilju. Nabirajo jih lahko otroci, ki
si za mal trud napravijo lepe dobičke.
Lastniki hrastovih gozdov lahko svoje je-
žice prodajo tovarnam in industrijskim
podjetjem te stroke. Naslovi se lahko po-
izvedo pri trgovski in obrtni zbornici. Pri-
pominja se, da skupuje glasom obvestila

c. in kr. vojnega ministrstva ježice tudi
»Häute- und Lederzentrale, Aktiengesell-
schaft Wien I., Aspernplatz Nr. 4.«

Primorske novice.

— Umrl je v Pulju bivši poveljnik on-
dotne policijske straže Peter Hašek.
Najnovejša iznajdba — ura, ki kaže,
kdaj jo je zadel šrapnel. V Gorico je pri-
nesla vojna res mnogo novosti. Stvari, ka-
tere smo prej komaj slutili, imamo sedaj
pred očmi. Grozote vojne, ki smo jih po-
znali prej le iz novin, lahko začnemo mi
opisovati drugim. Najbolj interesantna no-
vost je pa gotovo, da imamo v Gorici se-
daj uro, ki sama kaže, kdaj je dobila smr-
ni udarec od šrapnela. Je to reklamna ura
na Travniku, izobešena nad trgovino urar-
ja Brannicerja. Tekla je vedno izvrstno in
služila vsem za reguliranje žepnih ur. A
prišel je čas, ko so začele padati granate
in šrapneli na Travnik in tedaj je prišla
vrsta tudi na uro. Kroglica šrapnela je
predrla njeno kolesje in povzročila njeno
smrt, častno sicer, ker na bojišču, a ven-
dar vsem imejteljem slabih ur neprijetno,
ker ni sedaj nobene zanesljive ure več za
reguliranje. Zgodilo se je to ravno ob dveh
in pet minut popoldne. Ura se je seve mo-
rala takoj ustaviti in od tedaj kaže samo
čas njene grozne nesreče, ki naj bo vsem
dobromislečim v svarilo, naj ob kazani uri
ne hodijo v njeno bližino, ker tedaj vlada
tam smrt in pogin. Padale so namreč tudi
pozneje že večkrat ob tisti uri granate in
šrapneli na Travnik. In res, ob tisti uri ni
videti nobenega civilista tam okolu, iz-
vzemši onih, ki morajo iti tam mimo. Ško-
da zares, da nimamo takšnih ur na vseh
mestih, kamor padajo granate in šrapneli,
ker potem bi se že lahko znali regulirati, da
se ne bi prikazali ob nevarnem času na
tistem kraju.

G. Bravničar iz Tolmina, učitelj v Str-
žiščah pod Črno Prstjo, je bil po došlih po-
ročilih ubit od laške granate. No, hvala
Božu, da to ni bilo res. Zdaj je pisal očetu
iz Italije, da ga je bila granata popolnoma
zasula, a se je srečno izkopal, čeprav pre-
cej poškodovan, ter so ga nato Lahi zajeli.

Pokopališče v Ajdovščini so zadnje
dni razširili, in sicer bo služil nov del kot
skupen časten prostor za umrle vojake.

Mestni urad v Gorici je izdal nov raz-
glas glede maksimalnih cen, ker so se radi
cen ljudje zelo pritoževali. Glasi se: Spo-
razumno s c. kr. okrajnim glavarstvom in
c. kr. vojaško intendanco določajo se za
mesto Gorico za nadrobno prodajo spodaj
imenovanih predmetov naslednje maksi-
malne cene: petrolej 1 l 80—90 vin, kava,
pražena I. vrste 1 kg 5 K 60 v, kava,
pražena II. vrste 1 kg 4 K 80 v, sladkor
1 kg 1 K 12 v, sol (morska) 1 kg 28 vin.,
vino (srednje vrste) 1 l 1 K 20 v, goveje
meso 1 kg 3 K 80 v do 4 K 60 v, svinjsko
meso 1 kg 3 K 80 v do 4 K 40 v, slanina
1 kg 5 K 20 v, svinjska mast 1 kg 4 K
50 v, seno 1 kv. 10 K, paprika 1 kg 12 K.
— Prestopki tega razglasa se bodo naj-
strožje kaznovali. — Mestni urad v Gori-
ci, dne 23. avgusta 1915. — C. kr. vladni
komisar: Dandini.

Novomašnik Josip Likar iz Otlice pri
Ajdovščini je imenovan kaplanom v Sol-
kanu pri Gorici.

— Padel je pri Gorici 31 let stari če-
tovodja Peter Leban iz Zatoľmina pri Tol-
minu.

Cene v Reki. Občinski aprovizacijski
odsek v Reki je preskrbel večje zaloge
živil, ki se bodo prodajala po naslednjih
cenah za kilogram: Moka 72 vin., olje 3 K
60 vin., riž 1 K, kristalni sladkor 1 K
4 vin., nerafiniran 84 vin. Živila se bodo
prodajala na podlagi posebnih kontrolnih
knjižic, ki so jih izdali v šestih različnih
barvah, tako da bodo imejtelji ene barve
n. pr. rdeče dobili blago prvi dan, drugi
dan imejtelji belih knjižic, tretji dan ze-
lenih itd. S tem se hoče zabraniti prevelik
naval.

— Doberdob je čisto slovenska občina
v sodnem okraju Trzič. Pri Doberdobu je
jezero, ki je dolgo 1½ km in široko ½ km.
Od Gorice je Doberdob oddaljen 15¼ km.

Seznam beguncev, ki so odšli dne
5. avgusta 1915 ob 10. uri zvečer v Mlatz
na Češko. Iz Gorice: Pavletič Marija, Hoj-
nik Marija. Iz Opatjega sela: Pahor Karo-
lina, Marušič Angela, Marušič Ana, Ma-
rušič Andrej, Pahor Štefan, Marušič An-
ton, Marušič Lucija, Pahor Vincenc, Ma-
rušič Franc, Peric Bernarda, Kranjc Miha,
Lušič Karolina, Lakovič Štefaniya, Pahor
Janez, Marušič Štefan, Jelen Francesco,
Pahor Margareta, Velušec Frančiška. —
Iz Sela: Semolič Jožef, Frančeskin Franc,
Frančeskin Justina. — Iz Nove vasi: Pa-
hor Marija, Pahor Franc. — Iz Renč: Ko-
lan Jožefa. — Iz Števerjana: Komjanc
Franc, Ciglič Anton. — Iz Volč: Mornič
Julija, Strukelj Luka, Duša Neža. — Iz
Sv. Lucije: Testen Jakob, Volkonja Ma-
rija, Gaberšček Ivan, Skrt Janez, Manfre-
da Franc. — Iz Libušenj: Šturm Miha. —
Iz Tolmina: Gregorič Marija, Dobravec
Janez, Melinc Ana, Melinc Marija, Kaza-
fura Andrej, Čujec Ivan, Kutin Janez,
Kavčič Janez, Carli Uršula, Prezelj Ama-
lija, Oblak Jožefa, Pervanija Janez, Leban
Anton, Pitamić Alojzija, Pelicosa Marija,
Bajt Miha. — Iz Cerkna: Krajnik Alojzija.
— Iz Volč: Fon Angela, Leban Jožef,
Stergar Justina, Duša Ana, Duša Ivanka,
Rušič Terezija. — Iz Bovca: Kutin Kata-
rina, Kenda Anton. — Iz Dutovelj: Tav-
čer Anton. — Iz Trziča: Zoneta Andrej. —
Iz Lokvic (Opatje selo): Marušič Jožef,
Pahor Ivan. — Iz Brestovice: Semolič Jo-
žef. — Iz Ločnika: Velušek Frančiška. —
Nahajali so se ti begunci v Lipnici na Šta-
jerskem, kjer pa jih je že zadostni in jih
zato odpošiljajo na razne kraje.

Naročajte „Slovenca“!

1755

Nadmlinar

izurjen in zmožen tudi nekaj nemščine, se sprejme
tako. Ponudbo z navedbo dosedanjega službovanja
in zahtevo plače na Valčni mlín Kolíčevo, P. Dob
pri Domžalah.

1756

Podmlinar

se išče za takojšnji nastop. Ponudbe z
navedbo dosedanje službe na Valčni mlín
Kolíčevo, P. Dob pri Domžalah.

Jutri na praznik 6 predstav v „KINO CENTRAL“ v deželnem gledališču.

Ob 1½ 11. dop., ob 3., 1½ 5., 6., 1½ 8. in 9. uri zv.

Skrivnostna afera ob 12. uri 35 m.

Skrajno napeta kriminalna drama v 3 dejanjih.

Več drugih velezanimivih točk!

Napad in boj letalcev!

Aktualno kinematografsko vojno poročilo.

Danes v torek in v četrtek isti spored
ob 4., uri pop., ob 7. in 1½ 9. uri zvečer.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. — Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Cena 3 K, vezano 4 K.

V sedanjih nerednih razmerah se kaže posebna potreba po taki knjigi; saj je dan na dan treba osnovati kako vlogo, prošnjo ali naznanilo na razne javne oblasti. Žene posestnikov, trgovcev, obrtnikov, kmetovalcev itd., katerih moške so vpoklicani, si same ne znajo navadno prav nič pomagati in si morajo iskati in prositi v uradnih zadevah vedno nasvetov po raznih pisarnah in uradih, kjer so pa uradniki že itak preobloženi z uradnimi posli. Označena knjiga pa dá v vseh uradnih vprašanjih kratka pa točna pojasnila in vzorce vlog, ki so prirejeni za najrazličnejše slučaje. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Cena 1 K 20 v., vezano 1 K 80 v.

Zelišča v podobah. (Slike zdravilnih in strupeno-zdravilnih rastlin v naravnih barvah.) Cena 60 vin.

Künzle, Zdravilna zelišča. Prirejeno po knjižici župnika Ivana Künzleja. Cena 60 vin.

Narava sama nam nudi najboljša, najcenejša ter najpriprostejša sredstva, s katerimi si zdravje pridobimo ali okrepimo. Navedene knjižice imajo neprecenljivo vrednost. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

IV. c. kr. avstrijska razredna loterija. Zrebanje 4. razreda se vrši že 9. in 10. septembra t. l. Srečke za ta razred se dobijo še pri poslovnici c. kr. avstrijske razredne loterije Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Celovcu, Celju in Splitu. P. t. reflektante opozarjamo na njen današnji inserat.

Poslano.

Sodba radi sifonskih steklenic.

Pri tukajšnjem okrajnem sodišču sta bila pred kratkim obsojena 2 mladeniča radi tatvine sifonskih steklenic na 3 oziroma 7 dni zapora, in neki tukajšnji trgovec na 100 K globo, ker je kupil od gori omenjenih dečkov sifonske glavice.

Deželna zadruga izdelovalcev sodavode opozarja tedaj slavno občinstvo, posebno trgovce z železnino, kleparje, starinarje i. dr., da naj sodavičarske steklenice ne izročajo drugemu kakor edino le sodavičarjem ali njih pravim uslužbenecem, oziroma naj ne kupijo od nepoklicanih oseb sifonskih glavice.

Vsak slučaj tatvine ali takega nakupa se bode strogo zasledoval ter naznanil sodišču, ki bo slehernega primeru kaznovalo.

Tudi gg. gostilničari se prosijo, da pazijo, da se jim od privatnih odjemalcev steklenice točno vračajo, in da jih tudi sami sodavičarjem v polnem številu vrnejo.

Slednjic se privatni odjemalci (občinstvo) naprošajo, da naj vse sifonske steklenice nemudoma po uporabi vrnejo gostilničarjem in naj tudi vse take steklenice, ki jih imajo še doma, v podstrežju, kletih ali kjer si bode, takoj oddajo istim gostilničarjem, od katerih so jih prejeli, ali pa naj jih pošljejo g. Ivanu Morštu, načelniku deželne zadruge sodavičarjev v Ljubljani, Kladezna ul. št. 19, kjer se nahaja izmenjavalnica sodavičarskih steklenic za Ljubljano in okolico. Tudi se je sklenilo, da se tistemu, ki bi nabral — izven gostiln — 100 celih sifonskih steklenic ter pripeljal gori omenjenemu načelniku, da primerna nagrada. Steklenice se potem razdelijo lastnikom sodavičarjem.

Potrebno je pa to radi tega, ker ravno sedaj v vojnem času zelo primanjkuje sodavičarskih steklenic, in se ne more zadostiti potrebi ranjenih in drugih vojakov. Jedna sifonska steklenica stane danes 3 K in jih niti dobiti ni. S tem, da nabirate in oddajate steklenice na pristojna mesta, pomagajte tudi borečim se vojakom, kajti brezalkoholne pijače, kakor so to sodavičarski izdelki, so za vojaštvo najboljšo sredstvo za ugasitev žeje v tej grozni vročini.

Kupujem

sveže češplje in hruške

za destilacijo žganja po najvišji ceni. **Gabrijel Eržen, Zapuže pri Lescah Gorénjsko.** 1674

Prima ogrsko

VINO

zajamčeno pristno je v poljubni množini takoj na razpolago. Natančneje pri 1780

vratarju hotela pri 'Slonu'

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Prodajam

KONJE

Kupim

KOLO

Iščem navadno

DEKLO

Julij Klemenc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 79.

Kot **učenka** želi vstopiti

v večjo špecerijsko trgovino deklica, stara 15 let, ki je dovršila 8 razr. meščan. šole. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 1739.

Izšla je **Družinska Pratika 1916**

s podobo sv. Družine. — Cena izvodu 28 vin.

Dobiva se v vseh trgovinah po Slovenskem. Razprodajalci imajo velik popust.

Zahtevajte jo povsod!

Tega najboljšega in najcenejšega ljudskega koledarja ne sme manjkati v nobeni slovenski hiši.

1769

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš preljubljeni sin, brat, svak in stric, gospod

IVO PREMROV vitez pl. PREMIERSTEIN

abiturijent, sedaj enoletni prostovoljec

danes dne 5. septembra t. l. dopoldne nepričakovano vsled posledic na severnem bojišču zadobljenih poškodb preminul.

Pogreb se vrši dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Ljubevču pri Idrji na pokopališče sv. Križa v Idrji.

Ljubevč pri Idrji, dne 5. septembra 1915.

Žalujoči ostali rodbini Premrov - Primožič.

Tužnega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, sin in brat, gospod

Tomaž Štrukelj

posestnik in gostilničar

včeraj opolnoči po dolgi mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umiranje, v 40. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, 8. septembra, ob 8. uri dopoldne iz hiše žalosti, Vižmarje št. 62, na pokopališče v St. Vidu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerki v St. Vidu.

Vižmarje, dne 6. septembra 1915.

1771

Marija Štrukelj,
soproga,
Ivan, Albin, Tomaž,
sinovi
Ivan Štrukelj, župnik,
brat

Marija Štrukelj,
mati
Štefi, Mici, Kristina, Zofija,
hčerke
Ivana, Frančiška,
sestri

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejno učiteljišče šolskih sester v Mariboru.

Vpisovanje za šolsko leto 1915/16 je dne 15. septembra od 8. do 12. ure. Sprejemni izpit za I. letnik se začne 15. septembra ob 2. uri popoldne, ponavljalne skušnje pa 16. septembra ob 8. uri zjutraj. Dne 19. septembra je slovesna šolska sv. maša, 20. septembra pa redni šolski pouk.

Ravnateljstvo.

Mizarški pomočniki

se sprejmejo takoj pri tvrdki

ANTON ROJINA, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

1776

Ignacij Hladnik:

Petero prošnih Marijinih Pesmi
ob vojnem času.

Za mešan zbor. Op. 65. Cena 1 K.

Vojne pesmi (svetne)
za moški zbor. Op. 67. Cena 1 K.

Sedemindeseti Psalm

za osmeroglasni dvojni mešan zbor z orglami. Op. 66. Cena partituri 5 K.

Sprejme se

učenec ali učenka

iz dobre hiše, s primerno šolsko izobrazbo, v večjo trgovino na deželi. Ponudbe pod: **Učenec — 1775 na upravo »Slov.«**

Za takojšnji nastop iščem zmožnega

urarskega pomočnika

Anton Vadnjal,
urar v Ajdovščini.

1772

Mizarje in tesarje

sprejme takoj tesarški mojster Štraus v Ljubljani, vojaško oskrbovališče. Plača od ure 50—70 vinarjev. 1773

Išče se

služkinja

k otrokom. Nekoliko šivanja zmožna ima prednost. Več se izve v gostilni »pri Raci« v Spod. Šiški. 1774

Prodajam

5 volov za vprego in 4 breje svinje.

Kupimo

večjo množino belgijskih zajcev. Naročila in ponudbe na Vnovčevalnico za živino, Ljubljana Dunajska cesta 29. 1783

Deklica

srednje starosti, pridna, zvesta in poštena želi službo kot hišna v župnišču takoj ali pa pozneje. Naslov pove uprava pod št. 1736. 1736

Spreten

1737

brivski pomočnik

se pod jako ugodnimi pogoji takoj sprejme pri **O. FETICH - FRANKHEIM, Ljubljana.**

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145,

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719

Ljubljana, Mestni trg št. 22.

Petošolec

(gimnazijec)

išče inštrukcije. Naslov pove
upravnistvo lista pod števil. 1734.

LIMON-

esenca 1 steklenica 1 K
odgovarja 10 limonam

1753

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana zraven rotovža.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba

Obstoj trdke že čez 50 let.

1 steklenica 20 omarjev.
Naročila po povzetju.

Kupi se vsako množino praznih

vreč za moko.

Tozadevne ponudbe pošljejo naj se na na-
slov **Rudolf Kokalj, Ljubljana, pošt.**
1733 predal št. 149.

Proda se takoj zaradi pomanjkanja gospo-
darja dobro idoča

1752

gostilna s špecerijsko trgovino

zraven farne cerkve v jako prijaznem in
zdravem kraju na Sp. Stajerskem. Pripravno
tudi za penzioniste. Cena 5000 K. Naslov pri
upravnistvu „Slovenca“ pod števil. 1752.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah
veležganjarna sadja

1638

M. Rosner & Co., Ljubljana.

Bencin

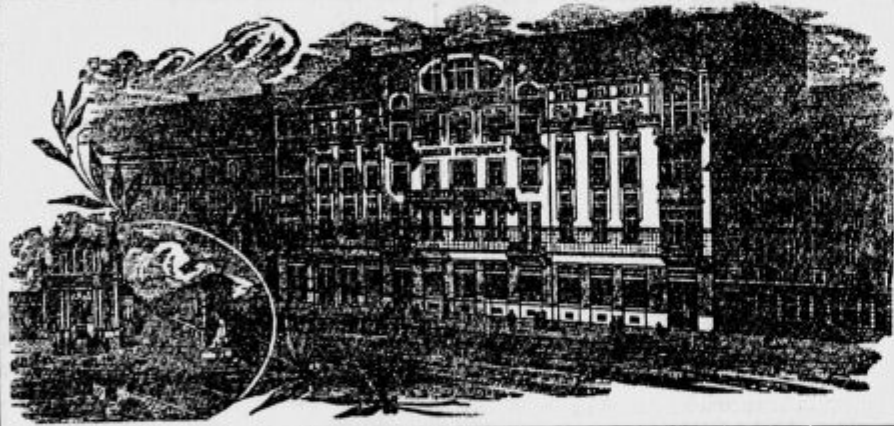
obdayčen in neobdavčen se more
z dovoljenjem c. in kr. vojnega mi-
nistrstva dobiti odslej p o t o m m o-
je trdke.

1770

Potrebne, pravilno sestavljene

prošnje za dobavo bencina
se dobe pri meni.

Julij Elbert.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4³/₄ kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Otvoritveno naznanilo.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da se z jutrajšnjim dnem
otvori zopet obče znana in priljubljena restavracija in kavarna

„Bellevue“ v Spod. Šiški

(last gosp. Al. Zajca).

Točila se bodo priznana dobra in pristna vina, sveže pivo in
prvovrstna kava. — Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

Za mnogobrojen obisk se priporoča **Marija Novakova.**

1744

Slovenska trgovska šola v Ljubljani

1749

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so do-
vršili vsaj štiri razrede ljudske šole. — V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci,
ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skuš-
nje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. raz-
red kake srednje ali meščanske šole. — Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dve-
letne aktivne vojaške službe in nadomešča triletno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare najmanj 14 let
in ki so dovršile ali 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake sred-
nje šole. Pripravljalnega razreda na dekliškem oddelku ni.

Vpisovanje nanovo vstopajočih se bo vršilo v petek 1. oktobra 1915 od
9. do 12. ure dopoldne. — Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev
in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namest-
nikov ter naj prinese seboj **krstni list, zadnje šolsko izpričevalo** in 15 K vpisnine
ter prispevka k učilom.

Učenci, oziroma učenke, ki vstopajo v II. letnik, in učenci pripravljalnega raz-
reda, ki vstopajo v I. letnik, naj se zgledajo v soboto, 2. oktobra 1915, v ravnateljski
pisarni ter naj prinese seboj prispevek za učila. — Ponavljalne skušnje se bodo
vršile v petek, 1. okt. 1915, dopoldne ob 9. uri. — Sprejemne skušnje za I. letnik
bodo v soboto, 2. okt. 1915, ob 8. uri zjutraj. — Redni pouk se prične v ponedeljek,
4. oktobra 1915.

Ljubljana, 1. sept. 1915.

Ravnateljstvo.

IV. c. kr. avstr. razredna loterija.

Žrebanje 4. razreda

9. in 10. septembra t. l.

1
1
K 160[—]

Dobitki

Kron

1 za 100000

1 za 50000

1 za 40000

4 po 10000 = 40000

8 po 5000 = 40000

16 po 2000 = 32000

35 po 1000 = 35000

40 po 800 = 32000

54 po 600 = 32400

2590 po 200 = 518000

2750 dobitkov K 919400

1
1
K 40[—]

1
2
K 20[—]

1
4
K 10[—]

1
8
K 5[—]

Cena za novostopivše igralce

Igralni načrti in vsa
pojasnila brezplačno

Igralni načrti in vsa
pojasnila brezplačno

Cena za posetnike žreba prejšnjega razreda

Srečke za ta razred priporoča

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

1713

in njene podružnice v Celovcu, Celju in Splitu.